

Riksdagens protokoll

2006/07:102

Tisdagen den 8 maj

Kl. 13.30 – 15.40

Protokoll
2006/07:102

1 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 10 maj kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Finansminister Anders Borg (m), försvarsminister Mikael Odenberg (m), statsrådet Maria Larsson (kd), jordbruksminister Eskil Erlandsson (c) och statsrådet Cecilia Malmström (fp).

2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2006/07:491

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:491 Direktiv för styrelser samt representation i statliga bolag

av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 3 maj 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

3 § Svar på interpellation 2006/07:487 om bostadspolitik

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Lars Mejern Larsson har frågat mig

- hur jag ska motverka snedvridningen på bostadsmarknaden,
- hur jag ska agera för att motverka segregation och diskriminering på bostadsmarknaden,

- hur jag ska agera för att fler studentbostäder ska byggas,
- vilka åtgärder jag ska vidta för att garantera att fler hyresrätter byggs och
- vilka åtgärder jag ska vidta för att hyresboendet inte ska missgynnas av regeringens politik.

Det gläder mig att Lars Mejern Larsson delar mitt intresse för bostadspolitiska frågor. Däremot tycks vi ha olika uppfattning om vad som utgör goda förhållanden på bostadsmarknaden.

När det gäller den första frågan, hur jag ska motverka snedvridningen av bostadsmarknaden, är mitt svar att regeringens politik går ut på att komma till rätta med den snedvridning som den förra regeringens bostadspolitik skapat. Bostadsbyggandet har varit anpassat till subventionsvillkor och inte till bostadskonsumenternas efterfrågan. Valfriheten har varit begränsad och bostadssegregationen omfattande. De förslag som vi nu lägger fram tar i stället sikte på att lägga grunden till en väl fungerande bostadsmarknad som främjar utbudet av olika typer av bostäder och upplåtelseformer, samtidigt som valfriheten underlättas.

Angående segregeringen på bostadsmarknaden är inte frågan hur vi ska agera utan hur vi redan agerar. En åtgärd är att den så kallade tillståndsplikten upphävs den 1 juli. Genom denna åtgärd underlättas ombildandet till bostadsrätter och valfriheten för de boende ökar. Därmed inte sagt att bostadsrätten i alla lägen är en bättre upplåtelseform än hyresrätten. Men det är orimligt att det ska finnas en lag som stoppar boende och kommunala fastighetsägare från ombildningar i de fall man är överens. Slopandet av tillståndsplikten handlar i allt väsentligt om att flytta besluten till rätt nivå.

Diskriminering på bostadsmarknaden är ett annat allvarligt problem. Som jag angav i svar på en fråga i februari fördömer såväl de privata som de allmännyttiga fastighetsägarnas organisationer ett sådant beteende. De arbetar även med etiska regler för att motverka diskriminering. Lagen om förbud mot diskriminering förbjuder hyresvärdar att göra skillnad på hyresgäster och bostadssökande utifrån diskriminerande grunder och vi har även ombudsmän som arbetar med dessa frågor. Inom regeringen är det Nyamko Sabuni som ansvarar för diskrimineringsfrågor och hon har liksom jag besvarat liknande frågeställningar här i riksdagen.

De två sista frågorna, vilka åtgärder jag avser att vidta dels för att garantera att fler hyresrätter byggs, dels för att hyresboendet inte ska missgynnas av regeringens politik, hör nära samman. När det gäller bostadsproduktion i allmänhet menar jag att produktionsstöd inte är någon lösning, snarare en del av problemet. Produktionsstöd skapar obalanser och snedvridning på marknaden och det är osäkert om det kommer de boende till del. Det är också viktigt att komma ihåg att bostadsbyggandet påverkas av andra faktorer, framför allt det allmänna ekonomiska läget, exempelvis ränteutvecklingen och hushållens ekonomi och köpkraft. Regeringens insatser för att få fler i arbete och göra det lönsamt även för hushåll med lägre inkomster och medelinkomster att arbeta kommer naturligtvis också att förbättra deras möjligheter att efterfråga en lämplig bostad på marknaden.

Jag delar inte interpellantens bild av att bostadsbyggandet kommer att minska de kommande åren. Tvärtom visar byggprognoser på att bostadsbyggandet kommer att ligga på en fortsatt hög nivå framöver. Exempelvis visar Boverkets senaste prognos att det kommer att påbörjas byggande av 39 000 bostäder under 2008, alltså nästa år.

Vi tror att allt hyresbostadsbyggande, däribland studentbostadsbyggande, på sikt kommer att gynnas av att det nu råder långsiktigt förutsägbara villkor för bostadsbyggandet. När det gäller studenternas situation skapar generell nybyggnation rörlighet på bostadsmarknaden då äldre billigare bostäder frigörs i beståndet via flyttkedjor. De tilläggsdirektiv till utredningen om privatpersoners upplåtelse av den egna bostaden (M 2006:07) som regeringen redan den 21 december förra året beslutade om syftar till att även detta marknadssegment ska fungera väl, så att bostadsbeståndet utnyttjas på bästa sätt. Avsikten är således inte att den ordinarie bostadsmarknaden ska ersättas med inneboende och andrahandsuthyrning. När det råder bostadsbrist kan denna sektor fungera som ett komplement under den tid som behövs för att fler bostäder ska kunna produceras.

Varken jag eller regeringen har för avsikt att missgynna hyresrätten. Hyresrätten är en central upplåtelseform på den svenska bostadsmarknaden, både för boende i olika skeden av livet och som en förutsättning för en flexibel och fungerande arbetsmarknad. En fungerande hyresmarknad förutsätter dock att det finns företag som vill äga och förvalta hyresbostäder och vi avser att verka för att det finns gynnsamma villkor för detta.

Anf. 2 LARS MEJERN LARSSON (s):

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka statsrådet Mats Odell för svaret på min interpellation om bostadspolitik. Denna debatt handlar, precis som statsrådet formulerade det, om att vi har olika uppfattningar om vad som utgör goda förhållanden på bostadsmarknaden. Men debatten handlar lika mycket om hur man ser på en snedvriden bostadsmarknad. Mats Odell och den borgerliga regeringen har med sin politik snedvridit bostadsmarknaden till att favorisera boende främst i egnahem, medan hyresrättsboendet är den boendeform som har fått stryka på foten genom borttagande av räntebidrag och investeringsstöd.

I gårdagens Stockholm City står det: "Tvärstopp för nya hyreslägenheter". Det talar sitt tydliga språk. 8 000 hyreslägenheter i allmännyttan har utlovats, men inte en enda har påbörjats. Den borgerliga regeringens politik innebär färre hyresrätter och en snedvridning av bostadsmarknaden, där unga, arbetssökande och inte minst invandrare har svårt att komma in.

Svaret på frågan hur statsrådet ska agera för att motverka segregation på bostadsmarknaden gör mig verkligen bestört. Mats Odell verkar anse att det enda som kan bryta segregationen är privat ägande. Jag ska direkt tydliggöra att jag som socialdemokrat inte är emot att man ombildar hyresrätter till bostadsrätter där en betydande majoritet av de boende är för ombildning och en ombildning inte påverkar hyressättningen. Det är precis det kriteriet för ombildning av hyresrätter som Mats Odell nu vill ta bort.

Att ombilda ett antal bostäder i bostadsområden i exempelvis Skärholmen eller Rinkeby kan, precis som Mats Odell säger i en intervju, öka mångfalden i dessa områden. Dock är det inte i dessa områden, där 80–90 procent av bostäderna är hyresrätter, som intresset är störst för ombildning. I den undersökning som Rapport har gjort om kommuners planer för allmännyttan visas att kommuner vill ombilda i förorter och ytterområden, medan de som vill köpa bor mitt i staden. Ohämmad borgerlig utförsäljning av allmännyttans hyresrätter kommer att medföra ökad segregation, inte minskad.

Herr talman! Jag har tagit del av Mats Odells tidigare svar på frågor som berör hur han vill komma till rätta med diskrimineringen på bostadsmarknaden. Tyvärr kan jag konstatera att hans svar i dag är lika passivt som tidigare. Han hänvisar endast till att det finns en lagstiftning som förbjuder hyresvärdar att göra skillnad mellan hyresgäster och bostadssökande utifrån diskriminerande grunder samt att det finns en ombudsman som jobbar med dessa frågor.

Allt detta håller jag med om. Lagstiftning på området är viktigt, och Diskrimineringsombudsmannen, DO, utför ett viktigt arbete. Men det är otroligt passivt från statsrådet att från läktaren hänvisa till lagstiftning och till DO – detta medan den borgerliga regeringens politik inte medverkar till att ge fler verktyg för att motverka segregation och diskriminering på bostadsmarknaden.

Bostadsförmedling är precis ett sådant verktyg som jag efterlyser från statsrådet. Men då kan han inte bara passivt till kommuner lämna över allt ansvar för att besluta om på vilket sätt bostäder ska förmedlas. Bostadsförmedling är ett bra verktyg för att förmedla hyresrätter efter behov. Ett av de viktigaste kriterierna måste vara kötiden, inte efternamn eller sexuell läggning.

Anf. 3 ANDREAS NORLÉN (m):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för ett stringent och sakligt svar på ännu ett bostadspolitiskt inlägg från oppositionen som präglas av kraftfulla överdrifter.

Bostadssubventionerna, räntebidragen och investeringsbidragen, skulle – som vi kan läsa om i interpellationen – innebära en total katastrof för bostadssektorn. Men bostadssubventionerna uppgick år 2006 till ca 1,7 miljarder kronor. År 1993 kostade motsvarande subventioner 34 miljarder kronor. Under tolv års socialdemokratiskt styre har alltså de här subventionerna minskat med över 30 miljarder kronor.

Nu har den borgerliga regeringen tagit bort 1 miljard kronor. Beträffande resten, ungefär 500 miljoner, sker en avtrappning under en femårsperiod.

Herr talman! Jag har svårt att se att interpellanten kan leda i bevis att just denna sista miljard skulle radera hela bostadssektorn och skapa kaos och segregation.

När det gäller prognoserna för byggandet kan man väl konstatera att det inte är så konstigt att ett och annat byggföretag tar ett steg tillbaka för att räkna om sina kalkyler när staten i någon utsträckning ändrar förutsättningarna. Det hindrar inte att man kommer tillbaka. Självfallet kommer bostadsbyggandet att fortsätta i riket. Det finns ju ett behov av fler bostäder. Därmed kommer man också att bygga.

Jag kan som ett exempel nämna om ett östgötskt byggföretag som bygger hyresrättslägenheter i Stockholm. De ändrade i sina kalkyler och gjorde lägenheterna något mindre för att därigenom hålla hyran under kontroll. Sådana anpassningar har jag svårt att se är speciellt märkliga.

Jag är ledamot av civilutskottet som i riksdagen har ansvaret för bostadspolitiken, och jag har haft anledning att tala med åtskilliga företrädare för bostadsföretag och byggföretag. Alla håller med mig om att ökad konkurrens när det gäller byggande och byggmaterial skulle betyda oändligt mycket mer för byggkostnaderna än de subventioner som regeringen nu avvecklar.

Under de senaste åren har konsumentprisindex stigit med 10 procent och byggkostnadsindex med 40 procent. En ettgreppsblandare – en vattenkran som man köper på Bauhaus eller på något liknande lågprisvaruhus – kostar 150 kronor. Motsvarande ettgreppsblandare köpt hos en ledande byggmaterialsgrossist kostar 1 500 kronor. Där ser man att det inte handlar om subventioner, utan det handlar om konkurrens, mångfald och nya alternativ. Det är det som pressar ned byggkostnaderna.

Om man däremot, som interpellanten vill, pumpar in mer statliga pengar i den oligopolmarknad som både byggmaterials- och byggsektorn är tjänar de få stora byggföretagen i riket mer pengar. Det är den tydligaste effekten man får. Då funderar jag på om det som interpellanten ägnar sin politiska gärning och tiden här i kammaren åt är att just berika stora byggföretag med allas våra skattepengar.

Det här med att dela ut skattepengar kan ju ge givaren en aura av godhet. Men om jag får vara slaven på interpellantens triumfvagn skulle jag gärna vilja säga att de pengarna i det här fallet faktiskt inte gör någon nytta. Det enda de gör är att de berikar stora byggföretag.

Jag vill gärna fråga interpellanten varför han vill göra stora byggföretag, som redan i dag gör goda vinster, ännu mer lönsamma på skattebetalarnas bekostnad.

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Det är helt riktigt att mycket ska till för att få ett billigare byggande och, i en förlängning, ett billigare boende – inte minst lägre hyror för de enskilda. Vi har satsat mycket på det här. Men erfarenheten visar att om man inte går på alla led i byggandet kommer man inte ned till en rimlig hyresnivå, en nivå som folk har råd med.

Det handlar till exempel om att satsa på industrialiserat byggande som kan göra det billigare. Det handlar om att komma till rätta med byggfel. Till och med korruption kan förekomma. Det handlar om markfrågor, om att kommunerna ser till att erbjuda billig mark för byggande och då specifikt inriktat på hyresrätter, för det är där det stora behovet finns – inte minst i storstäderna.

Om man bortser från stödet till byggandet kommer man, även om man täcker in övriga områden bra, att få se högre hyresnivåer. Det är en anledning till att både det offentliga och privata företag nu avbryter sina planerade byggprojekt. Dem man vänder sig till kommer nämligen inte att ha råd att betala den högre hyra som det handlar om. Det kan gälla studenter med väldigt små marginaler. Det kan gälla människor som inte har fast arbete och som därmed har svårt att ta lån och att skaffa sig bostadsrätt eller villa.

För de här människorna kan det vara hundralappar som skiljer och som gör att de inte har råd att efterfråga. Byggföretagen tänker naturligtvis utifrån att det ska gå runt, att ekvationen ska gå ihop. Man kan inte tvinga byggföretag att bygga för studenter eller andra som generellt har lägre inkomster. Däremot kan man ge byggföretagen morötter. Det har man gjort under senare år i form av de byggstöd som har funnits och som nu har avvecklats.

Orsaken till att byggstöden kom till var just att man såg att det fanns alldeles för få hyresrätter. Under senare år har vi sett att byggandet äntligen har kommit i gång. Tyvärr riskerar det nu att avstanna.

Det är väldigt farligt att helt bortse från stöd för byggandet eftersom det kan vara helt avgörande för att alla studenter och låginkomsttagare i framtiden ska ha någonstans att bo.

Jag upplever att man över huvud taget drar åt snaran kring hyresrätten – från olika håll. Att dra in byggstödet, som just handlade om stöd till byggande av hyresrätter, är bara *en* av de metoder man använt. Man har också gjort det lättare att ombilda hyresrätt till bostadsrätt. Valfrihet för den enskilde låter bra, men konsekvensen blir att fler kommer att ombilda. Därmed krymper antalet hyresrätter i framtiden.

De som bor i en fastighet och som inte vill ombilda – de har kanske inte råd, och kanske får de inte de lån som krävs för att betala insatsen vid en ombildning – blir hyresgäster hos sina grannar. Redan nu finns det vittnesmål om tidigare vänner som i många år levt i sämja men som nu har problem. De som valt att ombilda vill ju att så många som möjligt i fastigheten ska ombilda. De vill inte ha hyresansvaret – de skulle ju ha ansvar för de hyresgäster som finns kvar. Jag har hört många hemska historier om att man vill förmå människor att antingen köpa, ombilda, eller också flytta.

Det finns alltså stora problem med det här. Ett av de största problemen är att man krymper antalet hyresrätter. Utförsäljningen av allmännyttan – drygt hälften av landets kommuner säger att man vilja sälja ut – är oroande. Antalet hyresrätter blir färre. Jag kan se att det är många åtgärder som minskar möjligheten för hyresrätter, vilket jag tycker är allvarligt.

Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Det finns tre stora utgifter som vanliga familjer har. Det är skatten, maten och bostadskostnaden – vanligtvis hyran. Nu diskuterar vi hyran.

Jag hade tillfälle att sitta i bostadsutskottet under förra perioden. Bostadsutskottet finns inte längre. Det har möjligtvis att göra med att det kom så få ärenden över huvud taget ifrån den dåvarande regeringen. När man räknade de ärenden som olika utskott skulle hantera visade det sig att det inte fanns tillräckligt med förslag. Därför kunde man slå ihop bostadsutskottet med något annat utskott.

Jag tror tyvärr att det var ganska symtomatiskt för den förda bostadspolitiken. Jag välkomnar att man nu får mer långsiktighet i politiken. Jag tror att långsiktighet är det helt centrala, framför allt när det gäller att rädda hyresrätten.

Hyresrätten är en viktig del i svensk bostadspolitik. Jag tycker att det är ganska symtomatiskt att man inte lyckades få någon lagstiftning ens

för trepartsöverenskommelsen mellan Sabo, Hyresgästföreningen och Fastighetsägarna. Jag menar att detta är det helt centrala för närvarande; man måste se till hur man med bevarande av bruksvärdesprincipen i övriga delar av bostadsbeståndet ska kunna få till en annan hyressättning i de nyproducerade bostäderna. Annars kommer vi inte att kunna få den utvecklingen av bostadspolitiken som vi önskar, nämligen att det produceras fler lägenheter som efterfrågas av konsumenterna.

Det stora problemet med bruksvärdesprincipen, enligt mitt sätt att se det, är att den inte tar hänsyn till att det finns ett underhållsbehov i hyresfastigheterna. Det är en allvarlig nackdel, för det sätter hyreslägenheterna lite grann i strykklasse när man inte lyckas klara ut den delen. Många hyresfastigheter hamnar i vanrykte i förhållande till andra.

Man har laborerat med många olika sorters lån och bidrag. Också detta har bidragit till ryckigheten. Ett bra exempel kommer från herr talmans egen valkrets – Strängnäs. Där planerade det lokala bostadsföretaget under förra mandatperioden för lite större lägenheter som det fanns efterfrågan på. Men när statsrådet Lövdén kom med nya förslag om styrande bidrag var man tvungen att planera om detta för att kunna få lägenheterna att bli 70 kvadratmeter eller mindre trots att det inte fanns någon efterfrågan på sådana lägenheter. Det är farligt när det blir styrande på det sättet.

Jag tror att det var bra att man avvecklade några av subventionerna. Socialdemokraterna lovade en gång i tiden att återinföra subventionerna på räntebidragen efter 1994 års val. Det gjorde man inte. Det är klart att det tar sin tid att återhämta sig från en sådan chock som man då utsatte hela hyresmarknaden för.

Vi har tidigare haft något som hette statliga paritetslån. Det är ingen som vill ha tillbaka det. Det var också ett konstlat sätt, och framför allt ledde det inte till att man upprätthåller en god bruksvärdesprincip där man klarar underhållet i hyresfastigheterna.

Jag menar att det som nu är det allra bästa är att vi ser en långsiktighet i politiken och att man inte behöver planera efter nya statliga bidrag. Man planerar i stället efter konsumenternas önskemål. Jag tror att vi som står bakom bruksvärdesprincipen har all anledning att välkomna detta goda i den nya politiken.

Anf. 6 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Herr talman! Angående segregation på bostadsmarknaden är inte frågan hur vi ska agera, utan hur vi redan har agerat. Genom denna åtgärd underlättas ombildandet till bostadsrätter, och valfriheten för boendet ökar. Så säger Mats Odell i sitt svar.

Jag är stolt över att komma från en kommun som inte planerar att använda sig av möjligheten att sälja ut allmännyttan. Vi är stolta över vår allmännytta i Göteborg. Vi har också under de tolv år som vi har suttit vid makten sålt ut allmännyttiga lägenheter. På samma vis har vi också byggt allmännyttiga lägenheter. Det gör att vi inte bara säljer de lägenheter som ligger på gräddhyllan. Vi säljer också de lägenheter där vi vill få en ombildning av bostadsbeståndet. Men det sköter kommunen, och det ska ingen annan lägga sig i.

Hur kan då Mats Odell säga att det underlättar för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden? Med de åtgärder som Mats Odell och

den borgerliga högeralliansen har vidtagit kommer det att bli svårare för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden. På grund av de åtgärder som regeringen har vidtagit – en kostnadsökning och fördyring på i storleksordningen 1 200–1 300 kronor för en vanlig trerumslägenhet – kommer det att bli svårare för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden.

I Göteborg byggde vi under den förra mandatperioden 2 000 lägenheter per år. Nu, under 2007, kommer vi bara att bygga 1 500 lägenheter fastän behovet är större än vad det var tidigare. Men på grund av de kostnadsökningar som den borgerliga regeringen har gjort nu kommer det att bli svårare att bygga. Det är därför man får räkna om sina kalkyler oavsett om man är ett allmännyttigt eller ett privat bostadsföretag.

Det blir boendet i hyresrätter som blir drabbat. Det blir inte bostadsrätterna. Bostadsrätter byggs i attraktiva områden, och de byggs för människor som har en plånbok. Jag har bott i en bostadsrätt, och jag var stolt över att bo i bostadsrätt. Jag har flyttat till en hyresrätt, och det har jag gjort därför att jag vill bo i en hyresrätt.

Det är precis som föregående talare sade: Om mitt boende skulle ombildas till en bostadsrätt så skulle jag bli en av dem som skulle komma till mina grannar och be om hjälp om en kran går sönder. Den där kranen kan jag köpa på Hornbach för 150 kronor. Andreas Norlén var inne på det här också. Det är som att blanda äpplen och päron. Den kranen för 150 kronor kan du också köpa på Rörshop. Det är bara det att du får aldrig några reservdelar till den. Om du köper en Gustavsberg på Hornbach – om den nu finns där – är det samma pris som på Rörshop. Det är sådana kranar som förhoppningsvis ska sitta i våra lägenheter i framtiden också. Vi ska ha kvalitet på våra lägenheter oavsett om de är bostadsrätter eller hyresrätter.

Borgerligheten pratar om konkurrens på bostadsmarknaden eller, som Mats Odell säger, snedvridning på bostadsmarknaden. Hur kommer konkurrens och snedvridning att göra det lättare för ungdomar att få tillgång till ett boende? Man talar om omflyttning. Men om man säljer ut fastigheter med billiga lägenheter från allmännyttan – hur ska man då få en omflyttning i boendet?

Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att det här är en intressant och givande diskussion om bostadspolitik. Lars Mejern Larsson, Hillevi Larsson och likaså Claes-Göran Brandin – mina socialdemokratiska vänner – ser stora problem. Jag skulle ändå vilja säga till er, mina kära vänner, att ryktet om hyresrättens död är betydligt överdrivet. Vi har i Sverige ungefär 2,4 miljoner lägenheter i flerbostadshus. 71 procent av dem är hyresrätter. Det finns ca 1,7 miljoner hyresrätter i Sverige i dag.

Det vi nu talar om är förändringar i byggandet. Hur ska vi få i gång byggandet? Vi har en situation med en stor bostadsbrist i en mycket stor del av våra kommuner. Trots de subventionssystem som den förra regeringen har använt sig av är bostadsköerna exempelvis här i vår huvudstad långa. Ca 190 000 människor står i kö för att få en bostad. Kan mina vänner från den socialdemokratiska sidan tycka att det här är en bra politik som vi ska bygga vidare på? Är det inte så att vi trots allt måste hitta nya och mer långsiktigt inriktade åtgärder för att åstadkomma detta?

Byggindustrin välkomnar borttagandet av subventionerna och säger att nu får man spelregler som gör att man vet vad som gäller. De små byggarna är kanske de som tydligast säger att det går minst lika bra att klara detta utan subventioner.

Jag lyssnar gärna till Hillevi Larssons kloka råd om att pressa byggkostnader. Det är självfallet bra med industriellt byggande. Vi vill också utveckla hyresrätten tillsammans med hyresgäströrelsen, de allmännyttiga bostadsföretagen och fastighetsägarna. Vi har samtal om detta. Vi planerar att vidta aktiva åtgärder på det området.

Det påstås att byggandet är fullständigt på väg ned i källaren. Jag har det senaste numret av Boverkets indikatorrapport här. Där står det att antalet påbörjade lägenheter i flerbostadshus ökar. Vidare står det att byggföretagen tror på oförändrad aktivitet. Det planeras 39 000 nya bostäder i Sverige under nästa år enligt Boverket. Jag tycker att dessa larm-signaler är väldigt överdrivna.

Det är alldeles riktigt att när det kommer nya villkor räknar man kanske om ett projekt, men det är inte säkert att man kastar det i papperskorgen. Man kanske lägger det i skrivbordslådan och tar fram det lite senare när man har anpassat det så att man kan få projektet att gå runt.

Det största hindret för närvarande för byggandet är faktiskt bristen på arbetskraft. 70 procent av byggföretagen anmäler att de icke får tag på arbetskraft till de projekt som man skulle vilja arbeta med.

Gunnar Andrén var också inne på det här med långsiktigheten. Jag vill gärna säga att dessa trepartssamtal pågår för närvarande. Vi för samtal i en mycket god och konstruktiva anda om att framför allt ta hem den process som i dag ligger hos EU-kommissionen och som, om inget görs, hotar att försätta oss i det läge som Nederländerna hamnat i, nämligen att man tvingas införa så kallad *social housing*. Jag har mycket goda förhoppningar om vi ska kunna komma till rätta med detta och komma fram till en överenskommelse.

Jag blir väldigt glad när Claes-Göran Brandin säger att man i Göteborg har gjort precis det jag tycker att man ska göra, nämligen sälja en del och bygga annat. Det är detta som ska ske. Man säljer till de hyresgäster som vill köpa och använder sedan köpeskillingen för att bygga nytt. Jag håller fullständigt med Claes-Göran Brandin när han säger att kommunen sköter detta och att ingen annan ska lägga sig i det. Det är därför vi har tagit bort stopplagen.

Anf. 8 LARS MEJERN LARSSON (s):

Herr talman! Mats Odell säger att vi ser stora problem och nästan överdriver detta, men sanningen är den att jag möter ungdomar i Karlstad och Värmland som är förtvivlade över att de inte får lägenheter. Det finns flera projekt i Värmland som nu har lagts i malpåse, bland annat Zakrisdalsudden och Kanikenäs-holmen. Det är bara några områden där det skulle ha byggts hyresrätter, men det blir inte av nu.

Hillevi Larsson var inne på att förklaringen till varför snaran dras åt kanske ligger i det som SVT:s uppskattade program Plus i går tog upp om vad man ska tänka på vid ombildning av allmännyttans hyresrätter till bostadsrätter. Frågan som hyresgästen Sara Gunnerud tog upp i programmet i går och som jag också ställer är: Ska inte informationen om utförsäljningen av allmännyttans bostäder vara opartisk och neutral? Är

det verkligen rätt att kommunerna av ideologiska skäl ska driva en aggressiv marknadsföringskampanj där högräntebolag som lånar ut utan säkerhet är med på informationsmöten om ombildningen?

En viktig fråga som en hyresgäst omöjligen kan veta svaret på är hur fastighetens kondition är. Boverket beskriver det som underhållsberget, detta gigantiska behov av att renovera elledningar, badrum, avloppsstammar, ventilation, fönster och balkonger. En siffra som har nämnts för att renovera bort underhållsberget är 10 000 miljarder. Jag undrar om det kanske inte bara finns ideologiska bevekelsegrunder bakom bostadsministerns vilja att sälja ut våra gemensamt ägda hyresrätter, utan det är kanske ett billigt sätt att komma från ansvaret för detta underhållsberg. Därmed får hyresgäster i Husby, Tensta och Skärholmen ensamma ta ansvaret i stället för att stat och kommun gör detta.

Att köpa sig en lägenhet i exempelvis Stockholms innerstad har varit en mycket god affär för hyresgästen. Men är det verkligen samma goda affärer för boende i bostadsområden som står inför dessa gigantiska investeringar? Kan man verkligen veta att den största affären i livet verkligen blir så bra som den borgerliga ledningen i många kommuner och den borgerliga bostadsministern nu vill påskina?

Konsumentverket anser att man ska vara skeptisk, ifrågasätta och kräva bra information. Det finns inget som säger att det blir billigare att bo i bostadsrätt än att bo kvar hyresrätt. Köper man en bostadsrätt i en fastighet som kräver renoveringar får man betala vad det kostar, men om man bor i en hyresrätt skyddas man av bruksvärdesprincipen. Hur vill bostadsminister säkerställa att informationen blir saklig? Då kanske vi slipper sådana rubriker som den som var i Svenska Dagbladet i dag. Det står: "Svenskarna: Du har fel, Odell".

Anf. 9 ANDREAS NORLÉN (m):

Herr talman! Jag noterar att jag inte fick något svar från interpellanten på den fråga jag ställde, nämligen varför interpellanten arbetar så hårt för att öka vinsterna i de stora byggföretagen här i riket genom att kräva subventioner som knappast kommer att ha någon annan effekt än att öka företagets vinster med tanke på den bristande konkurrens som råder på marknaden. Detta uteblivna svar är intressant att notera.

Sedan har jag en sakupplysning. Det gäller detta med ettgreppsblandare som diskuterades av en annan talare nyss. Jag framhöll att det finns ettgreppsblandare som kostar 150 kronor, och de ledande grossisterna i riket tar 1 500. De allmännyttiga bostadsföretagen har en ekonomisk förening som har till syfte att testa byggmaterial och göra gemensamma upphandlingar för att pressa byggkostnaderna och byggmaterialkostnaderna. Det är den här ekonomiska föreningen som har gjort en undersökning av just ettgreppsblandare där man fann att den blandare, tillverkad i Kina, som man hade köpt på Bauhaus hade precis samma hållbarhet som den man köpte för 1 500 av den ledande svenska grossisten. Det handlar alltså inte om kvalitet, utan det handlar om konkurrens och fri företagssamhet som leder till pressade kostnader till gagn för såväl bostadsföretag som hyresgäster.

När det gäller ungas inträde på bostadsmarknaden finns det skäl att påminna om den lagstiftning om kommunala hyresgarantier som regeringen nu har lagt fram. Där får kommunerna möjlighet att ge garantier

till unga som har inkomster men som ändå inte får kontrakt på grund av att inkomsterna kanske är oregelbundna. Det kan vara en viktig hjälp för unga att komma in på bostadsmarknaden som också är värd att framhålla. Det handlar långt ifrån om att dra åt snaran om hyresrätten. Statsministern sade redan i regeringsförklaringen att den här regeringen vill utveckla hyresrätten, och det står vi för.

Anf. 10 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Visst finns det många hyresrätter i Sverige. Problemet är bara att det behövs fler, speciellt på de orter där trycket är väldigt starkt. Det gäller inte minst i storstadsområdena men även i mindre städer i landet, men det är klart att trycket är allra störst i storstäderna. Då hjälper det inte att det finns många hyresrätter, utan de måste bli fler, inte färre. Tyvärr kan jag, i de olika förslag som har lagts fram och som drabbar hyresrätterna, se att vi riskerar att antalet hyresrätter krymper i stället för att öka. Jag tror att det kommer att behövas en kraftig ökning. Då räcker det inte att man går på byggkostnaderna, utan man måste faktiskt se över alla delar som berör byggandet, inte minst stödet till byggandet.

Det är klart att det är mer lönsamt att bygga för höginkomsttagare än för låginkomsttagare. Det är en anledning till att det har byggts så mycket för höginkomsttagare. Det är därför man behöver ett stöd för att bygga även för låginkomsttagare.

Vi har haft en uppvaktning från Uppsala i mitt utskott här i riksdagen. Vi har hand om bostadsfrågor. De har en moderat som kommunstyrelseordförande, och han var själv väldigt bekymrad över att de hade planerat en massa studentbostäder och hyresrätter för sin befolkning som nu inte blir av. Jag tror alltså inte att det bara är vi som känner denna oro, utan det finns faktiskt en oro ute i kommunerna – även från borgerligt håll.

Jag är rädd att segregationen ökar när man säljer ut allmännyttan. I dag har medel- och låginkomsttagare faktiskt möjlighet att bo till exempel i en del lägenheter i allmännyttan i centrala Stockholm. Har man väl ombildat kommer vi att få en ökad segregation när vi i stället behöver en minskad sådan.

Anf. 11 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Det är alltid lite förvirrande att diskutera två olika saker samtidigt. Vi diskuterar dels nyproduktionen av bostäder, dels hur vi ska utveckla hyresrätten i det befintliga bostadsbeståndet. Det är två olika saker.

Jag menar att det är väldigt viktigt att se till att man får nya möjligheter att sätta friare hyror i nybyggnationer enligt det trepartsavtal som finns och att det inte ska påverka bruksvärdesprincipen alltför mycket. Det tror jag är själva nyckelfrågan.

Även jag har naturligtvis bott i hyreslägenhet. Det var på 26:e våningen i Kronprinsen i Malmö en gång i tiden. Numera bor jag i villa. Det är klart att det ter sig väldigt olika hur man bor, men det finns fördelar med de olika sätten.

Låt mig gå till frågan om nybyggnationen i Storstockholmsområdet, eftersom den också var uppe här. Jag tror att en nyckelfråga i det sammanhanget, herr statsråd, är att det utredningsuppdrag som Mats Hell-

ström fick av den förra regeringen, nämligen att se till att det finns kommunikationer till nya bostadsområden, också genomförs.

Vem vill bosätta sig i områden i Stockholms närhet där man har svårt att ta sig till den centrala delen av Stockholm? Därför måste man satsa på bussar, tunnelbana och kanske också en del vägar – men framför allt på de kollektiva kommunikationerna. Då kommer man också i de områdena att få tillgång till mark som det numera inte finns så mycket av i många stora städer.

Till sist, herr talman, vill jag säga att jag råkar bo i en kommun som ofta utpekas som väldigt rik – och det är väldigt trevligt – nämligen Danderyd. Där har vi numera två stora fastighetsägare. Den ena är AP Fastigheter som äger väldigt många fastigheter. Den andra – och det gläder mig särskilt – är Göteborgsföretaget Stena Fastigheter AB som är den verkligt stora fastighetsägaren i Danderyds kommun. De har köpt hela vårt gamla kommunala bolag, och de säljer inte ut det. Vi är glada att de värnar hyresrätter i min hemkommun, för de behövs där också, det ska jag gärna medge.

Anf. 12 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Herr talman! Hyresrätten är död – det är en överdrift, och det håller jag med dig om, Mats Odell! Den är inte död, och jag hoppas att den aldrig kommer att dö. Hyresrätten finns på den svenska bostadsmarknaden för att finnas där. Hyresrätten är en boendeform som för många är en viktig inkörsport till bostadsmarknaden.

Jag vill bara rätta till om det blev en missuppfattning när det gäller hur man har gjort i Göteborgs kommun när man har sålt lägenheter. Man har sålt lägenheter i paket i något hus i ett attraktivt område, men också ett par hus i ytterområdena. Man har sålt till fastighetsbolag och inte till de boende för att få en annan ägandeform i områdena. Det tycker jag är viktigt, och jag tror att det är jättebra att man kommer in och ser med nya ögon på dessa områden.

Det är inte alltid som allmännyttan ensam är det bästa i ett ytterområde där vi har problem med en massa saker, till exempel ungdomar som inte har jobb. Det kan vara jättebra att vi får in en annan syn på det, men man säljer alltså inte till de boende, utan lägenheterna är fortfarande hyresrätter. Stena Fastigheter är med också när det gäller de bitarna. Jag är också stolt över att vi har Stena Fastigheter som har gett sig in på bostadsmarknaden för att ha ett långsiktigt ägande av sina bostäder.

När det gäller detta med ettgreppsblandaren tycker jag att vi ska hålla oss till verkligheten. Jag har ett förflutet i byggbranschen, och jag kan säga att det inte finns några möjligheter i världen att man kan köpa en kran för 150 kronor som är tillverkad i Kina och som kostar 1 200 kronor. Vi måste försöka att hålla oss till sanningen i debatterna! Jag ska inte göra reklam för en blandare som är svensk, men den ettgreppsblandaren får du inte ge 1 200 kronor för. Som jag sade tidigare ska vi ha kvalitet i vårt boende.

Faktum kvarstår: Det är 1 200–1 300 kronor dyrare att bygga en normalrea i dag än under den tidigare regeringen.

Herr talman! Lars Mejern Larsson var inne på detta med att det nu skulle pågå aggressiva, ideologiska marknadsföringskampanjer från de kommunala bostadsbolagens sida när de ska sälja sina fastigheter till de boende.

Jag tror också att underhållsfrågan naturligtvis är en viktig sak om man ska köpa en fastighet. Det gäller om man ska köpa en villa, en bostadsrättslägenhet eller en fastighet. Självklart är det så! Men jag har faktiskt väldigt stor tilltro till det kommunala självstyret. Det är det det handlar om! Stopplagen har, precis som Claes-Göran Brandin var inne på, haft effekten att den gjort det omöjligt att göra detta för de kommuner som har velat det. Nu har vi fört ned beslutsmakten dit där människor bor, och de folkvalda som de har runt omkring sig och som de har valt ska avgöra om ett bostadsområde ska få mer inslag av till exempel bostadsrätter.

Sedan håller jag verkligen med Claes-Göran Brandin om mycket i denna debatt, även det han var inne på om att de kommuner som har en mycket stor dominans av allmännyttan borde se till att de får in en större mångfald. Alltså borde de inte bara sälja till de boende, utan faktiskt också sälja till privata, långsiktiga, seriösa fastighetsägare som vill vara med och utveckla hyresrätten och se till att det också långsiktigt finns hyresrätter kvar. Det tycker jag är en väldigt viktig poäng.

Jag besökte Malmö i går. Jag var ute i Rosengård, och jag var tillsammans med MKB under dagen. Jag studerade också den så kallade Malmömodellen som har varit mycket framgångsrik. Allmännyttan i Malmö har bara 30 procent av hyresbeståndet, medan allmännyttan i en kommun som Örebro har 75 procent av hyresbeståndet och i Kristianstad är siffran 80 procent. Där tror jag på det som man har gjort i Göteborg, nämligen att skapa en större mångfald.

Varför har man då varit så framgångsrik i Malmö? Jo, man har inte gjort som statsmakterna har försökt diktera. Man har inte byggt efter subventionsreglerna utan efter vad marknaden har efterfrågat. Man har också separerat – man har alltså höjt hyrorna i centrala delar och hållit kvar låga hyror exempelvis ute i Rosengård. Detta har gjort att man har fyllt upp lägenheterna i Rosengård, och man har fått ekonomi att också rusta upp och föra bostadsområdena som har haft och som har problem framåt.

Man har inte följt subventionsmodellens strikta principer utan fått i gång ett byggande som har inneburit flyttkedjor. Mindre, billiga lägenheter har blivit lediga och ungdomar och andra har kunnat flytta in. De som har bättre ekonomi har flyttat till nybyggda, större lägenheter. Detta har varit väldigt bra.

Jag skulle vilja säga att rikets tredje stad har en mycket bättre fungerande bostadsmarknad än vad rikets första stad har. Jag känner inte till läget i rikets andra stad, Göteborg, men så mycket kan jag konstatera att det i dag går att hitta en hyresrätt i Malmö. Även om den kan ha ett ganska högt prisläge går det att hitta den, och i det sammanhanget frigörs då ofta en mindre lägenhet.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag säga att jag hoppas att vi framöver ska få se nya upplåtelseformer – jag tänker på ägarlägenheter – till viss del i nyproduktion, men framför allt i befintlig produktion. Att minska segregationen genom att de som har fått fast mark under fötterna kan få köpa sin lägenhet och finnas kvar i ett kommunalt bostadsbolag och i den trygghet som det innebär att ha en större och starkare ägare än vad en svag bostadsrättsförening skulle innebära om man ombildade hela fastigheten till bostadsrätt.

Anf. 14 LARS MEJERN LARSSON (s):

Herr talman! Jag ska försöka tolka dagens debatt här. Som bostadslös student och med Mats Odell som bostadsminister får man förlita sig på att en nybyggnation som inte existerar ska skapa flyttkedjor som frigör äldre, billiga bostadsbestånd samt att den borgerliga regeringen gör det billigare för personer som bor i stora villor att ha inneboende.

Ett sätt att minska bostadskön är att ha väl fungerande så kallade flyttkedjor. Dessa viktiga kedjereaktioner uppstår exempelvis när ett äldre par säljer sin villa för att flytta till ett seniorboende. De säljer den till en barnfamilj som i sin tur väljer att lämna sin hyresrätt till ett par som precis har flyttat ihop. I stället för att smörja dessa flyttkedjor så att de fungerar väl har den borgerliga regeringen hållit sand i maskineriet, som jag tolkar det, i form av en 50-procentig höjning av reavinstkatten. Denna kraftiga höjning av beskattningen är ännu ett exempel på hur en borgerlig politik skapar längre bostadsköer.

Man tror ändå att det ska byggas hyresrätter. Mats Odell tror att det på sikt ska byggas hyresbostäder och studentbostäder. Tro och hopp tillhör ju sannolikt Kristdemokraternas vardag, men de finns inte hos en ungdom som vill få en hyresrätt till ett rimligt pris.

Anf. 15 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag tänker bara hålla ett anförande med anledning av Mats Odells inflikande om Örebro. Eftersom jag kommer från Örebro känner jag mycket väl till att Öbo, det kommunala helägda bolaget, har haft 70 procent av hyresrätterna. Detta bolag är välskött och satsar på att utveckla och förnya hyresrätten.

Man kan konstatera att den starkaste kritiken mot Öbos stora ägande av hyresrätter i huvudsak kommer från borgerliga politiker och privata fastighetsägare som menar att Öbos dominans när det gäller hyresrätterna påverkar hyressättningen på ett sådant sätt att det medverkar till bättre hyror för konsumenterna och att de privata fastighetsägarna inte kan höja hyrorna. Detta är ett rent konstaterande av att det är bra med kommunala bolag som äger hyresrätter.

Anf. 16 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det har sagts många intressanta saker i den här debatten. Jag kan instämma med Eva-Lena Jansson. Jag har ingenting emot det utmärkta Örebroföretaget Öbo. Jag säger bara att det finns kommuner som har en betydligt mindre andel. Det kan finnas sådana sammanhang där ett ökat utbud av olika idéer om hur man ska kunna bryta segregation och så kan vara till gagn.

Låt mig bara avslutningsvis få säga att vi i dag ser hur priserna på bostäder går upp. Det finns många orsaker till detta. En orsak är ökade disponibla inkomster hos medborgarna, andra är glädjande nog en ökande sysselsättning, ett minskande utanförskap och fler som efterfrågar bostäder. Allt detta tillsammans med en allmänt god konjunktur är kanske den allra viktigaste grunden till att vara optimistisk inför möjligheten att kunna öka bostadsbyggandet i Sverige.

Det som är ett bekymmer är trots allt bristen på arbetskraft på detta område. Här behövs det olika åtgärder. Det ligger inte på mitt bord att komma med förslag där, men där är den stora utmaningen att vi ska kunna möta den efterfrågan som också kommer nu när nya kullar av ungdomar kommer ut på arbetsmarknaden och att vi ska kunna tillgodose deras berättigade behov av att faktiskt få en bostad när de behöver den.

Men jag är inte säker, herr talman, på att dessa ungdomar ska hamna i nyproducerade lägenheter. Jag tror att målsättningen måste vara att vi bygger lägenheter som gör att vi får flyttkedjor så att ungdomar kan efterfråga bostäder till rimliga kostnader. Det är lika osannolikt att en ung människas första bil är en nyproducerad bil. Jag tror att man ofta försöker hitta en begagnad.

Jag tycker att den här debatten har varit väldigt kreativ och dynamisk, och jag hoppas att vi tillsammans ska kunna utveckla möjligheterna för vårt fina land att också bygga fler bostäder.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2006/07:488 om utförsäljning av vissa statligt ägda bolag

Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har med anledning av regeringens proposition om försäljning av vissa statligt ägda bolag frågat mig vad jag avser att vidta för särskilda åtgärder i samband med försäljningen av vissa statligt ägda bolag för att säkerställa fler arbetstillfällen och ett minskat utanförskap.

Regeringens övergripande mål för politiken är att skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen och växande företag för att därigenom bryta utanförskapet. Vår bestämda uppfattning är att detta mål nås bäst om staten skapar förutsättningar för tillväxt genom att förbättra de allmänna villkoren för företagande, investeringar och anställningar.

En del i att skapa förutsättningar för detta är att tydliggöra rollfördelningen mellan privat och offentligt ägande, där staten ger privata företag förutsättningar att konkurrera på lika villkor utan att samtidigt driva egna konkurrerande företag.

Som Eva-Lena Jansson säkert vet är statligt ägda företag inte heller särskilt lämpliga verktyg för att skapa eller försöka bibehålla arbetstillfällen. Företag med statligt ägande omges av flera begränsningar som kan vara hinder för deras möjligheter att utvecklas och växa. Ett exempel på en sådan begränsning är svårigheten att tillföra kapital för expansion eller för utveckling av nya produkter och tjänster. Sådana kapitaltillskott måste vid varje tillfälle ställas mot behoven av att tillföra medel till väl-

färdsverksamheter inom sjukvård, utbildning och omsorgen om barn och gamla.

Det är därför regeringens bedömning att en försäljning av dessa sex företag sammantaget ger dem eller de branscher de verkar i bättre förutsättningar att utvecklas och växa, vilket därmed kan skapa nya arbetstillfällen och bidra till ett minskat utanförskap.

Anf. 18 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Tack för svaret, Mats Odell!

Jag tänkte börja med bakgrunden till den fråga jag har ställt. Den borgerliga regeringen har lagt fram en proposition om utförsäljning av vissa statligt ägda bolag. Där står följande: "Regeringens bedömning är att försäljningar av statligt ägda företag på sikt också bidrar till en starkare sysselsättningsutveckling i de företag och branscher som berörs. Därmed bidrar en minskning av det statliga ägandet även till att uppnå regeringens övergripande mål om fler arbetstillfällen och ett minskat utanförskap."

Med andra ord anser regeringen att en utförsäljning av dessa bolag per automatik leder till fler arbetstillfällen. Hur regeringen så tvärsäkert kan veta det framgår inte av propositionen.

Riksrevisionen uttrycker följande: "Den försäljning som förbereds är av stor betydelse för statsfinanserna och samhällsekonomin på kort och lång sikt. Det finns också enligt internationell erfarenhet risk för väsentliga fel i processen och brister i beslutsunderlag."

I det svar som jag nu har fått från Mats Odell hänvisas till regeringens bedömning. Det finns alltså ingen evidensbaserad forskning, utan det är mer ett tyckande. Då förväntar jag mig ett förtydligande från Mats Odell om hur regeringen så tvärsäkert kan hävda att en utförsäljning av folkets tillgångar per automatik skulle leda till flera arbetstillfällen och minskat utanförskap.

I den här frågan ligger också en komplettering där man talar om att enligt 29 § budgetlagen ska försäljning av statens egendom genomföras affärsmässigt om inte särskilda skäl talar emot det. Med affärsmässighet avses att priset blir så fördelaktigt som möjligt för staten och att försäljning till underpris inte sker.

Förra veckan skedde en utförsäljning av 8 procent av aktierna i Telia Sonera. Av en samlad bedömning av de ekonomiska analyser som presenterats i medierna kan man konstatera att regeringen gav en rabatt på 1,7 miljarder kronor. Jag vill ställa en kompletterande fråga utöver den fråga jag har ställt tidigare: Vad är det som kommer att överväga? Är det arbetstillfällen eller är det de ekonomiska förutsättningarna, alltså att staten ska genomföra detta på ett affärsmässigt riktigt sätt? Det är de två frågorna jag förväntar mig att få ett ordentligt svar på av Mats Odell.

Anf. 19 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Med tanke på vad vi kunde se angående Telia förra veckan verkar det lite grann som om det just nu är rea på svenska folkets egendom. Det kan kännas lite oroande inför de affärer som regeringen och Mats Odell planerar att genomföra. Ska rean fortsätta?

Man kan inte heller låta bli att fundera över den fråga som Eva-Lena Jansson ställt. På vilket sätt påverkar det arbetstillfällena och minskar

utanförskapet? I sitt svar säger ministern: ”... är statligt ägda företag inte heller särskilt lämpliga verktyg för att skapa eller försöka bibehålla arbetstillfällena”. Det känns lite grann som att det mest är en teoretisk ekonomi man räknat på, för verkligheten säger ju någonting helt annat.

Om man tittar på exempelvis Telia Sonera ser man att de sedan 2002 ökat från ca 69 miljarder till 108 miljarder 2006. För mig betyder det i alla fall att de ökat, alltså blivit bättre. Därför känns det konstigt när ministern säger att just statligt ägande gör att det inte blir fler företag. Man kan inte låta bli att fråga sig, utifrån den rea som vi sett äga rum förra veckan, på vilket sätt den rea som nu är påbörjad kommer att minska utanförskapet och öka antalet arbetstillfällen.

Jag hoppas att ministern i sitt nästa inlägg återkommer med ett riktigt svar, inte bara ett teoretiskt sådant.

Anf. 20 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag kommer från Malmö som ligger i Skåne, och där finns Vin & Sprit med varumärket Absolut Vodka som verkligen kan sägas vara internationellt känt, och har så varit under många år.

Nu berörs drygt tusen arbetstillfällen framför allt i Åhustrakten. En del av dem finns i tillverkningen inom ramen för Vin & Sprit, men en del finns också inom turistindustrin. Det kommer turister både från olika delar av Sverige och från andra länder, bland annat på grund av Absolut Vodka. Så starkt är det varumärket.

Det finns ingen garanti för att vi kommer att kunna behålla varumärket i Sverige och inte heller för att kunna behålla arbetstillfällena i landet. Genom att sälja avhänder man sig möjligheten att kunna garantera det i framtiden. Vad jag förstår finns heller inga planer på några andra kriterier än affärsmässighet vid utförsäljningen. Det handlar bara om priset, inte om vem som köper upp företaget. Det handlar inte om konsekvenserna, inte om risken för minskat antal arbetstillfällen eller för att hela verksamheten flyttar utomlands till exempel i form av ett utländskt ägande. Jag kan därför känna en viss oro när det gäller jobben i detta läge. Jag skulle vilja fråga om regeringen har några tankar på hur man kan försöka hålla kvar arbetstillfällena ifall det från uppköparnas sida skulle uppstå planer på en flytt utomlands.

När det gäller SBAB kan vi se att det haft en tillbakahållande effekt på bolåneräntorna. Det uppdraget har de skött mycket bra. Om räntorna börjar gå upp finns risken att konsumtionen minskar. Man har tidigare kunnat se att ju högre räntor desto mindre är folk benägna att konsumera och att ta lån. Det kan gälla dels företag, dels människor som tar bolån eller till och med lån för konsumtion. Det kan i förlängningen få stora konsekvenser för arbetstillfällena i Sverige. Det är när hjulen snurrar, när det är fördelaktigt att ta lån och konsumera, som företagsamheten i landet blomstrar. Dessutom driver folk genom konsumtionen på företagen ytterligare, vilket i sin tur leder till ännu större efterfrågan på produkter och tjänster.

Jag kan i förlängningen se att arbetstillfällena påverkas för många människor – utöver dem som i värsta fall riskerar att förlora jobbet om de nya ägarna för dessa statliga företag bedömer att de inte vill behålla dem. Det kan handla om kraftiga rationaliseringar, om att man skär ned på

antalet anställda, men det kan också handla om en utflyttning av verksamheterna. Det innebär i värsta fall att alla blir arbetslösa.

Jag undrar om regeringen har någon plan för att hjälpa de människor som kan bli arbetslösa inom dessa verksamheter – vilket jag verkligen hoppas inte sker. Finns det några planer på vidareutbildning, på ersättningsjobb? Dessa frågor har man ju diskuterat till exempel när man lagt ned regementen. Nu är vi visserligen inte i det kritiska läget ännu, men jag tycker att vi redan nu måste planera för att det kan hända. Man avhänder sig ju kontrollen över dessa verksamheter.

Det var mina frågor till ministern.

Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Detta är en spännande fråga. Regeringens övergripande filosofi är – precis som den förra regeringen skrev i den senaste budgetproposition man lade fram – att företag som arbetar på fullt ut konkurrensutsatta kommersiella marknader inte med säkerhet drivs bäst av staten. Det finns ingenting som tyder på att staten skulle vara en bättre företagsägare än privata entreprenörer av något slag.

Låt mig också säga att varje företag som finns på listan över dem som nu är till salu är föremål för en mycket noggrann analys vad gäller den effekt ett ägarskifte får för den marknad som företaget arbetar på. Det gäller framför allt Telia Sonera men också de två bankföretagen SBAB och Nordea. Dessutom handlar det om effekterna på sysselsättningen. Vi håller på att analysera alla dessa frågor innan det blir aktuellt att genomföra transaktioner.

Sedan måste man fråga sig hur staten ska ha sina tillgångar placerade. Vilka är statens kärnuppgifter? Vi har en del gemensamma tillgångar. Ska vi ha dem i aktiv industriproduktion? Ska vi ha dem i produktion av varor och tjänster? Det kan gälla telekomtjänster. Tror vi att svenska staten är den bästa att utföra bra telekomtjänster? Tror vi att svenska staten är bäst på att producera vodka? Tror vi att svenska staten är bäst på att hyra ut kontorslokaler? Tror vi att svenska staten är bäst på att driva börser? Om vi tror det ska vi självklart se till att staten långsiktigt äger dessa verksamheter.

Jag har dock inte hört någon av talarna komma med uppgifter som tyder på det. Om staten är så bra, om vi kan sälja till ett marknadsvärde, då kan vi lika gärna också köpa till ett marknadsvärde. Då kan vi köpa in fler telekombolag. Vi kan fortsätta med de uppköp som Vin & Sprit gjort av vodkatillverkning i Polen; de har även varit i Tjeckien. Det skulle vara intressant att veta var ni anser att gränserna för den verksamheten går, hur stora områden vi så att säga ska lägga under oss och ha i statlig regi. Det är en intressant debatt.

Regeringens uppfattning är att staten ska ta sina tillgångar från denna typ av kommersiella investeringar och i stället använda dem i välfärdsinvesteringar. Det är själva poängen, alltså att få loss resurserna, att frigöra resurser som i stället kan användas till att utveckla välfärden i Sverige.

Låt mig beträffande Telia Sonera nämna att den kurssättning som skedde när de 8 procenten såldes låg nästan exakt på den som de flesta analytiker har som riktkurs för Telia Sonera i ett tolv månadersperspektiv. Den gemensamma riktkursen, konsensus som den kallas, ligger på 50:70 kronor under en tolv månadersperiod. Vi fick ut 50 kronor. I går stod

aktien i 52:50. Det är en ganska rimlig rabatt som gäller för den utförsäljningen.

Om man säljer 390 miljoner aktier är det inte lämpligt att göra det direkt över börsen. Då skulle aktien sjunka som en grästen och drabba de närmare 700 000 småsparare som har kvar de aktier som den förra, socialdemokratiska, regeringen sålde till dem för 85 kronor. Sedan störtök ju aktien och denna grupp människor har fått se sina sparmedel smälta samman. Vi vill ha en mer ansvarsfull politik när det gäller att minska statens ägande.

Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag tyckte att jag ställde en tydlig fråga, men Mats Odell kan uppenbarligen inte, herr talman, svara på hur det kan komma sig att regeringen så tvärsäkert kan hävda att en utförsäljning av folkets tillgångar per automatik leder till fler arbetstillfällen och minskat utanförskap. I den tunna 16-sidiga propositionen från regeringen, som handlar om utförsäljning av vissa statligt ägda bolag, står det så, det vill säga att därmed bidrar en minskning av det statliga ägandet även till att uppnå regeringens övergripande mål om flera arbetstillfällen och ett minskat utanförskap. Det måste finnas en relation mellan begreppen.

När det inte görs någon analys av frågan, inte görs någon ordentlig utredning, blir det som Riksrevisionen säger. Försäljningen har stor betydelse för statsfinanserna och samhällsekonomin på kort och lång sikt. När det gäller vad staten ska äga eller inte äga kan man fundera på om det är en bra affär att göra en utförsäljning nu eller inte. Är det bra att göra en utförsäljning på ett bra och seriöst sätt eller att göra det slarvigt, som vi har uppfattat att den borgerliga regeringen gör?

Telia Sonera har ett kopparnät, även kallat ett accessnät. Det kan jämföras med till exempel järnvägen i Sverige. Många använder sig av accessnätet för telefonin, det vill säga att ringa. Låt oss jämföra det med Banverket och SJ. Staten äger infrastrukturen när det gäller järnvägs-transporterna medan det kan finnas privata operatörer. I det här fallet har vi en del av infrastrukturen i ett statligt bolag. Det är ett statligt bolag som nu riskerar att säljas ut, och därmed riskerar en infrastruktur att säljas ut. Det skulle kunna vara en rysk oligark som köper hela den statliga infrastrukturen, samtidigt som det ligger ett annat förslag i riksdagen som kan medverka till att utöva signalspaning i infrastrukturen.

Därför är det viktigt att göra en ordentlig utredning i stället för att regeringen gör en egen bedömning att detta leder till fler arbetstillfällen och ett minskat utanförskap.

Vin & Sprit skulle kunna styras på ett helt annat sätt om man som ägare var intresserad av det. Jag tror inte att alkoholkonsumtionen kommer att gå ned i Sverige därför att vi får en utländsk ägare till Vin & Sprit. Däremot vet vi att de intäkter som Vin & Sprit får in och som svenska staten i dag tar in via sitt aktieinnehav kommer att hamna hos privata ägare. Är det bra eller dåligt? Om vi ändå har alkoholförsäljning i Sverige kan det vara bra att de pengarna faktiskt tillfaller svenska staten och därmed svenska folket.

Hur har regeringen kunnat konstatera att detta leder till fler arbetstillfällen och ett minskat utanförskap? Var är den forskningen, och var är den utredningen? Jag har inte sett den. Jag sitter i näringsutskottet som

ska behandla frågan om utförsäljning av vissa statligt ägda bolag. Det vore bra om Mats Odell inför oss här och nu skulle kunna presentera lite mer fakta.

Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Jag kan konstatera att jag inte upplevde att ministern på något sätt redogjorde för hur det skulle bli flera jobb och hur utanförskapet skulle minska. Däremot tog Mats Odell upp perspektivet vilka kärnuppgifter riksdagen och staten ska ha. Det är självklart en viktig fråga att diskutera. Men låt oss se det i relation till vad vi upplever sker just nu. Det handlar om att utförsäljningen sker helt på ideologisk grund. Regeringen har bestämt sig för – man gick till val på det – att statliga företag ska säljas ut. Nu har man bråttom att leverera så att väljarna känner igen budskapen. Det känns så.

Vad vi saknar är en noggrann analys. Vi har inte sett att någon analys har kommit till riksdagen. Vi har inte fått den informationen till näringsutskottet. Framför allt vi i näringsutskottet tycker att det är lite svårköpt att ministern står här i Sveriges riksdag, i kammaren, och säger att det sker en noggrann analys. Förhoppningsvis kan ministern i sitt nästa inlägg komma tillbaka och lite närmare gå in på hur fler jobb ska skapas och utanförskapet minskas när statliga företag säljs ut. Vi får det inte riktigt att gå ihop. Nu känns det som att det är rabatt på svenska folkets tillgångar. Återkom om hur fler jobb skapas.

Anf. 24 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Det sades att det nu ska göras en noggrann analys av konsekvenserna av utförsäljningarna. Jag tycker att man borde göra konsekvensanalysen innan i stället för efteråt. I en tidigare interpellationsdebatt med en annan minister har vi fått höra att det inte finns någon sådan konsekvensanalys som har föregått utförsäljningen. Det har skett först efteråt. Då är det lite sent påtänkt. Om det då blir oförutsedda negativa konsekvenser är det för sent att göra något åt det. Det hade varit bättre att redan från början se vilka risker som finns och hur de riskerna kan undanröjas, till exempel genom att inte genomföra någon utförsäljning över huvud taget eller om utförsäljningen ändå ska ske genomföra den på ett så ansvarsfullt sätt som möjligt. Då kan man även se på hur den påverkar arbetstillfällena och en massa andra samhällsliga intressen.

Det har ställts frågor om varför det finns ett intresse att över huvud taget ha de statliga bolagen i ett offentligt ägande. Jag kan se två skäl.

Det första skälet är egentligen uppenbart, nämligen att det är viktigt att ha en statlig aktör på marknaden som kan gå in när de övriga aktörerna inte sköter sig. Där finns SBAB som ett tydligt exempel. SBAB har sett till att bolåneräntorna – som är otroligt viktiga för folk, vi har ett belånat folk – hålls på en rimlig nivå. De övriga som vill höja bolåneräntorna kan inte göra det eftersom kunderna då naturligtvis går över till SBAB. Det går att tänka sig att Nordea som statlig bank, om de andra bankerna missköter sig, kan se till att bankerna sköter sig genom att utöva en positiv konkurrens.

Det andra skälet gäller självklart arbetstillfällena och intäkter till staten. Det är fråga om miljardintäkter. Det handlar också om svenska fol-

kets gemensamma tillgångar. Det är våra gemensamma resurser. Det är i sig ett värde.

Prot. 2006/07:102
8 maj

Anf. 25 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Regeringens bestämda uppfattning att sälja sex statliga företag reser många frågor. Vi har fått ganska få svar.

En av de mest avgörande frågorna handlar om vad som gäller för prissättningen. Är det budgetlagens bestämmelser om högsta pris? Eller är det som ministern skriver i den 16-sidiga propositionen till riksdagen, nämligen att det är affärsmässighet? Jag förutsätter att det är budgetlagen som gäller i det här sammanhanget.

Då reser sig en rad andra konsekvensfrågor. Vilka konsekvenser får det exempelvis för det som nyss nämndes, nämligen bolånemarknaden? Om det är högsta pris som gäller är det sannolikt att någon av dagens konkurrenter kan lämna ett sådant pris. Men om konkurrensen ska bibehållas på marknaden är det sannolikt att man får lämna rabatt. Men då är det inte högsta pris som gäller. Vad kommer det att innebära för bolånekunderna?

En annan konsekvens gäller huvudkontor, forskning och utveckling. Det är klart att det går att avtala med en köpare om att bibehålla viss verksamhet i Sverige. Men det kostar. Då är det inte heller högsta pris som man kan få ut, utan risken är uppenbar att forskning och utveckling, som ofta hör samman med huvudkontor, flyttar någon annanstans.

Det mest underliga exemplet är det som hände förra veckan. PTS har fått i uppdrag att utreda om det vi kallar kopparnätet, det fasta telefoninätet, ska skiljas från det övriga bolaget. Försvaret har synpunkter på detta. Försvaret säger att man här måste göra en säkerhetsbedömning och ta hänsyn till en sådan, och det blir en prisfråga. Vilket gäller? Är det högsta pris, eller är det säkerheten i nätet?

Mitt under den här processen, där vi ännu inte vet svaret – inte förrän i juni kommer PTS med sin utredning – säljer regeringen 8 procent av Teliaaktierna. Varför ber man PTS utreda detta om man har analyser på Regeringskansliet som redan ger svaret? Något måste det väl ha funnits i botten när man går till handling mitt under en sådan här process.

Herr talman! Vi från riksdagens opposition efterlyser alla dessa konsekvenser och svar på de frågor som jag därtill har tagit upp. Det här är någonting som allmänheten vill veta innan man säljer allmänhetens tillgångar.

Anf. 26 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det finns en del intressanta och även några pikanta inslag i detta. Här ställer representanter för det socialdemokratiska partiet frågor till mig om konsekvensbeskrivningar inför utsikten att Telia Sonera ska få nya ägare.

Ni har ju själva när ni suttit i regeringsställning begärt och fått denna riksdags bemyndigande att sälja 100 procent av Telia. Vilka konsekvensanalyser gjordes innan det? Ni har begärt och fått bemyndigande från riksdagen att sälja 100 procent av Nordea. Ni har begärt och fått bemyndigande från riksdagen att sälja 100 procent av OMX. Vilka konsekvensanalyser föregick det? Där finns kanske en del att fundera på.

Svar på
interpellationer

Man tar upp frågan om vad som ligger bakom uttalanden om att det här skulle kunna gynna antalet arbetstillfällen. Jag måste nog peka på vad jag sade i mitt svar: ”Företag med statligt ägande omges av flera begränsningar som kan vara hinder för deras möjligheter att utvecklas och växa. Ett exempel på en sådan begränsning är svårighet att tillföra kapital för expansion eller för utveckling av nya produkter och tjänster. Sådana kapitaltillskott måste vid varje tillfälle ställas mot behoven av att tillföra medel till välfärdsverksamheter inom sjukvård, utbildning och omsorgen om barn och gamla.” Det är därför som vi gör den bedömningen.

Sedan tror vi också rent generellt att företag som har statligt ägande och som övergår till nya ägare har bättre förutsättningar att utvecklas. De kan hitta nya samarbetspartner. Telia gick samman med Sonera. Det sker en snabb konsolidering på telekommarknaden i dag som innebär att det sannolikt finns ytterligare behov av att hitta samarbetspartner. Vi tror att det här är en naturlig utveckling för företag som arbetar på konkurrensutsatta marknader, att kunna fortsätta att delta också i strukturfärdar. Samma sak gäller integrationen på flera andra av de marknader som de här företagen arbetar på.

Låt mig också bara få säga något när det gäller frågan om kursnivån på Teliaaktien när de 8 procenten såldes. De 50 kronorna var alltså 25 procent högre kurs än på valdagen, när vi övertog ansvaret för Telia Sonera och styrandet av detta land. Jag tycker nog att den åtgärd som vi vidtog när vi började med att sälja 8 procent – jag vill säga det till Alf Eriksson – inte alls påverkar statens förfogande över bolaget. Vi har fullständig kontroll över bolaget.

Det vi ville med att sälja de 8 procenten var att utöver de många småsparare som äger aktier få in flera långsiktiga internationella institutioner, pensionsfonder och andra. 73 procent av de 200 nya stora ägarna i detta fina bolag kommer alltså från utlandet. 40 procent kommer från Storbritannien och 7 procent från USA. I genomsnitt köpte de 1,8 miljoner aktier var. Detta skapar en stabilitet för bolaget. Det är en plattform inför nästa steg, när vi ska försöka gå vidare med att minska statens ägande på ett ansvarsfullt sätt.

Det var också en fråga som handlade om Post- och telestyrelsen, och jag har delvis svarat på den. Det var väldigt viktigt att den utredningen publicerades. Post- och telestyrelsen ska undersöka förutsättningarna för en vertikal separation av kopparnätet, och det var viktigt att det var känt på marknaden. Vi har fullständig frihet att vidta de åtgärder som vi vill – vi äger 37 procent av bolaget och har fullständig kontroll över detta. Den åtgärd som vi vidtog förra veckan kommer långsiktigt att stärka förutsättningarna för Telia Sonera att utvecklas på ett bra sätt.

Anf. 27 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Att få ett bemyndigande, Mats Odell, är inte samma sak som att sälja ut. Dessutom vill jag påpeka att det är min övertygelse att om den förra, socialdemokratiska regeringen hade haft planer på att fortsätta den utförsäljning som tidigare skett skulle man ha gjort en ordentlig analys – en sådan analys som den nuvarande borgerliga regeringen motsätter sig.

Det är alltså tyckande och ingen evidensbaserad forskning kring utförsäljningen av statliga bolag. Det är en trosvisshet hos Mats Odell i den här frågan.

Herr talman! När Mats Odell i sitt svar ställer det statliga ägandet mot offentlig verksamhet som bidrar till välfärd och hänvisar till att det blir svårt med kapitaltillskott vill jag hävda motsatsen. De här statliga bolagen medverkar till bra välfärd, till många miljarder i skattkistan som sedan kan utdelas till kommuner och landsting för omsorg, sjukvård och så vidare. Så ser det ut i dag. De intäkterna vill Mats Odell nu lämna över till privata intressen, vilket jag motsätter mig.

När det gäller hur man har gjort vid den här utförsäljningen och om det var rea eller en rabatt kommer framtiden att utvisa. Men vad regeringens rådgivare i frågan har sagt är att det inte betyder att det är den här modellen man tänker använda sig av i kommande utförsäljningar, därför att varje bolag och varje försäljning har olika förutsättningar.

Då kan jag konstatera att man måste göra analyser hela tiden. Man har ingen långsiktig strategi för hur den här försäljningen kommer att gå till.

Om jag var bekymrad innan så blir jag ännu mer bekymrad efter detta. Det här visar att det inte finns någon forskning i frågan, utan det är bara regeringens tyckande som säger att det kommer att leda till fler arbetstillfällen, vilket vi inte har fått svart på vitt i dag.

Anf. 28 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Jag fick inget svar när det gällde högsta pris eller affärsmässighet, vad som är skillnaden mellan högsta pris och affärsmässighet.

Vad jag försökte komma in på i mitt förra inlägg var att den här frågan är så oerhört väsentlig. Är det högsta pris kan man utgå från att det händer en hel del saker. Är det inte högsta pris går det att träffa vissa avtal som mildrar effekterna. Därför är den här frågan så oerhört viktig.

Mats Odell säger att den förra regeringen inte hade några konsekvensanalyser exempelvis om Telia.

Om man inte har för avsikt att sälja ut hela Telia är det klart att man heller inte behöver göra några konsekvensanalyser. Det var ju aldrig avsikten. Samma sak gäller de övriga bemyndigandena. Det fanns ingen avsikt att sälja ut hela dessa företag. Det fanns en avsikt att förvalta företagen på bästa möjliga sätt för skattebetalarnas bästa.

Anf. 29 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Låt mig börja med det sista som sades. Jag vet inte hur Alf Eriksson betraktar socialdemokratiska regeringars propositioner, men jag kan tala om för honom att i varenda proposition, antingen det har varit en vårbudget eller en budgetproposition, har det i de socialdemokratiska kalkylerna funnits 15 000 miljoner kronor per år för försäljning av statliga bolag. Dessa pengar har räknats in i kalkylerna.

Det har genomförts försäljningar. Om det inte har funnits avsikt att sälja förstår jag inte varför man skriver propositioner med sådant innehåll.

Eva-Lena Jansson frågar igen efter evidensbaserade saker. Jag vill framhålla att väldigt många länder som har genomfört minskningar av statligt ägande tydligt har kunnat visa att det har haft en mycket gynnsam betydelse för ekonomins utveckling. Storbritannien är kanske ett av de bästa exemplen på detta.

Låt mig gå igenom själva kalkylen än en gång. De sex företagen är värda ca 250 miljarder kronor. De lämnade förra året en utdelning på drygt 16 miljarder. Över 9 av de miljarderna var en engångsutdelning från Telia Sonera som var mycket större än Telias vinst. Man minskade och delade ut av balansräkningen. Jag tror inte att Eva-Lena Jansson tycker att det är långsiktigt hållbart. Om vi tar bort engångsutdelningarna var utdelningarna från de sex bolagen ungefär 7 miljarder.

Om vi amorterar 250 miljarder på statsskulden sparar vi 10 miljarder kronor. Lägg därtill genomsnittet av engångsutdelningarna under de senaste fem åren, som är 3 miljarder. I så fall går det hela jämnt ut – vi sparar lika mycket i ränta på statsskulden som vi får i utdelningar från bolagen.

Just nu är vi på toppen av en internationell högkonjunktur där dessa företag har extrema vinster. Ingen av oss vet hur länge detta kommer att bestå. Vi tror att det är bättre att svenska folkets tillgångar investeras i välfärd och inte i produktion av vodka, kontorslokaler och bankverksamhet.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2006/07:475 om 2 000 dagar i fångenskap

Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Cecilia Wigström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att tillförsäkra att den sedan 2 000 dagar fängslade svenske medborgaren Dawit Isaak släpps fri, om jag är beredd att verka för att avbryta EU:s bistånd till Eritrea samt om jag är beredd att arbeta för smarta sanktioner mot den eritreanska ledningen.

Jag instämmer i Cecilia Wigströms oro över Dawit Isaaks situation och över läget i Eritrea generellt. Gränskonflikten med Etiopien, det svåra humanitära läget i landet och situationen vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter i Eritrea innebär stora påfrestningar för Eritreas befolkning. Regeringen för på olika sätt en dialog med Eritrea om dessa frågor samt olika säkerhetspolitiska frågor i regionen där Eritrea spelar en viktig roll, bland annat i pågående fredsförhandlingar i Darfur i Sudan.

Regeringen anser att det finns starka humanitära skäl till att Dawit Isaak släpps fri. Han är fängslad och har inte kunnat träffa sin familj sedan mer än fem år. Härtill kommer att vi har information om att hans hälsa är dålig. Av dessa skäl anser vi att han snarast bör få återförenas med sin familj i Sverige. Det ligger i sakens natur att jag inte i detalj kan redogöra för hur arbetet bedrivs, men jag kan försäkra att Dawit Isaaks situation är en högt prioriterad fråga för regeringen. Att verka för avbrutet EU-bistånd eller sanktioner är inte aktuellt.

Anf. 31 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för svaret. Jag är väldigt nöjd med att i svaret kunna läsa och höra att regeringen delar min oro för Dawit Isaak och att detta är en prioriterad fråga för regeringen. Ni fortsätter att arbeta på samma sätt som den socialdemokratiska regeringen gjorde, med tyst diplomati.

Jag har ställt min fråga för att jag vill uppmana regeringen att omvärdera sin position. I stället för att svara nej på mina frågor om att avbryta biståndet och införa smarta sanktioner borde regeringen ompröva sin hållning och ge ett positivt svar. Jag tycker att man ska lämna den tysta diplomatin och sluta tassa med filttofflor – att man inte kritiserar och jobbar i det fördolda och stryker medhårs – som man gör med regimen i Eritrea när man jobbar med tyst diplomati.

Min interpellation skrevs på 2 000-dagen av Dawit Isaaks fängslande, då vi hade ett stort seminarium här i riksdagen. Nu har det gått en tid. I dag är det 2 055 dagar sedan Dawit Isaak fängslades. Efter mer än fem år är det nu uppenbart att tyst diplomati är resultatlös.

Vad kostar det Eritrea att Dawit Isaak hålls inspärrad utan rättegång? Vad förlorar de på det i dag? Svaret är ingenting. Därför är det dags att överge den tysta diplomatin och övergå till de hårda påtryckningarnas politik. Man måste byta filttofflorna mot träskor som klappar.

Det måste kosta när man håller en svensk medborgare fängslad utan rättegång. Det måste kosta att hålla en journalist inspärrad. Det måste kosta i form av uteblivet bistånd, i form av ettriga frågor i alla forum där Sverige möter Eritrea och i form av smarta sanktioner.

EU har ett nytt biståndsavtal med Eritrea på gång. Det är sorgligt att se hur man inom Europeiska unionen bedriver stormaktspolitik framför att främja mänskliga rättigheter. Man ger bistånd till denna fruktansvärda diktatur för att få inflytande på Afrikas horn. Man tror sig på det sättet kunna bidra till fred. Men jag tror att man bedrar sig. Man kan inte få fred om man inte också verkar för att mänskliga rättigheter respekteras.

Genom att man ingår ett nytt biståndsavtal visar Europeiska unionen att man accepterar den dåliga situationen när det gäller de mänskliga rättigheter i Eritrea. Eritrea är inte vilket land i Afrika som helst. Det är värre än många andra afrikanska länder. Det är en tuff diktatur. Enligt riksdagens utredningstjänst kommer man i sommar att ingå ett nytt biståndsavtal med Eritrea där summan ökar från 97 miljoner euro, som man har haft de senaste fem åren, till 122 miljoner euro. Det är en ökning med 24 procent. Vad är det för signal vi då skickar till Eritrea?

Europeiska unionen håller diktaturen under armarna. Man hjälper presidenten. Det är ett ledarskap som egentligen bara kan kriga. Man kan kriga – man har krigat mot Etiopien, och nu är man inne i Somalia också. Det är uppenbart att landets ledare inte kan bygga ett land. De har varit duktiga krigare, men de kan inte ge de eritreanska medborgarna det de har rätt att kräva. Två tredjedelar av befolkningen lider brist på mat. Det finns ingen frihet, ingen skolgång, inget vatten och så vidare.

Jag vill fråga utrikesministern: Hur länge ska vi hålla på med den tysta diplomatin – ska vi vänta tills Dawit Isaaks barn i Göteborg har blivit vuxna? Och är det verkligen rimligt att öka biståndet med 24 procent?

Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Det enkla men samtidigt mycket komplicerade svaret på den grundläggande frågan är: Det är klart att vi inte skulle fortsätta på den här vägen om vi bedömde att den saknade varje utsikt till framgång. Bakom det jag säger – som inte är mycket, knappt något alls om man ska vara ärlig – finns en omfattande aktivitet som vi försöker att samordna också med stödgrupper, så att de är någorlunda medvetna om det vi gör.

Det är alldeles riktigt att detta inte har lett till framgång än så länge. Det var ett tillfälle då det var nära, för ett och ett halvt år sedan, men sedan gick det snett av olika skäl. Det har tagit sin tid att få upp trådarna igen. Ofta när det sker en bakstöt efter att man har nått framgång är det svårt att sedan ta upp det hela igen där man misslyckades. Det tar sin tid att komma tillbaka på banan igen.

Jag ska inte göra någon offentlig bedömning om var vi befinner oss. Dels tror jag inte att det är klokt att göra det, dels kan den bedömningen visa sig vara fullständigt felaktig. Jag kan bara säga att vi hela tiden försöker värdera vad som är det bästa sättet att gå fram. Den bedömningen kan visa sig vara rätt i ett visst läge. Den kan visa sig vara fel. Men vi gör den med all den erfarenhet som vi har av detta och motsvarande fall. Det här är ju tyvärr inte det enda sådant här fall som vi har att hantera och som vi har haft att hantera. Även om fallen är olika handlar det ofta om regimer som på ett eller annat sätt är lite besvärliga att ha att göra med, och det är inte alldeles lätt att se hur man kan påverka besluten i olika hänseenden. Om vi hade gjort bedömningen att en alternativ väg hade haft större utsikter till framgång kan jag försäkra Cecilia Wigström om att vi hade valt den vägen.

Det svenska biståndet är mycket begränsat. Vi har ett humanitärt bistånd som, om jag förstår saken rätt av mina papper, är ett par miljoner kronor. Det är 2,7 miljoner kronor som går genom Röda Korset. Och det har att göra med, som nämndes, den desperata humanitära situationen. Det gäller inte minst den torra som har varit där nere. Jag tycker inte – den här frågeställningen uppkommer i många andra fall – att man ska låta människorna lida för misstag eller felsteg som regimen har gjort. Om vi skulle dra in de där 2,7 miljoner kronorna till Röda Korset är jag inte alldeles övertygad om att det skulle ha någon effekt över huvud taget vad gäller möjligheterna för Dawit Isaak.

Vad gäller EU är det på samma sätt. Det handlar om att vi har ett intresse av en dialog med Eritrea, vi i den europeiska unionen i detta fall, också om andra frågor. Jan Eliasson var nyligen där, till exempel, som en del i sitt fredsuppdrag vad gäller Darfur. Eritrea har spelat en icke oväsentlig roll när det gäller tillkomsten av det fredsavtal som halvfungerar när det gäller situationen i östra Sudan. Vi har ett intresse av att lösa gränskonflikten med Etiopien, som potentiellt, om man inte löser den, kan leda till nya konflikter. Och där finns det ju ett utslag som är bindande och som vi tycker att man skulle respektera från bägge parternas sida. Det finns alltså en hel del frågor. Men jag kan försäkra att det inom ramen för en dialog som är bredare också finns ett utrymme för att diskutera frågor som dessa. Det är rätt självklart att vi ägnar oss åt det också.

Anf. 33 CECILIA WIGSTRÖM I GÖTEBORG (fp):

Herr talman! Jag förstår att det, när man ägnar sig åt tyst diplomati, är väldigt svårt att svara på några frågor. Det har jag väl respekt för, eftersom regeringen har valt den linje som man har valt, just i dagsläget. Men jag vill, som sagt, gärna uppmana regeringen att ompröva den här inriktningen.

Visserligen kanske man måste börja om från början, eftersom det var ett litet missöde för ett och ett halvt år sedan. Men hur länge ska man vänta? Jag tror att tiden ändå har kommit dithän att vi bör pröva andra metoder. Vi ser ju inte att Dawit Isaak släpps fri, och vi ser att Eritrea kan dra detta i långbänk hur länge som helst. De har ingenting att tjäna på att släppa honom fri eftersom de i dag inte drabbas av några sanktioner på något sätt.

När det gäller biståndet är det viktigt att poängtera att jag inte kräver att man ska avbryta det humanitära biståndet till Eritrea. Jag tycker bara att det långsiktiga biståndet ska avbrytas. Vi ska inte vara med och bygga vägar i Eritrea – en stor del av EU:s bistånd gick till det förra perioden. Det humanitära ska fortsätta så att människor kan överleva, men vi ska inte hålla den här diktaturen under armarna.

Jag skulle ändå vilja be utrikesministern att, om möjligt, säga lite mer just när det gäller att EU nu ökar sitt bistånd till detta land. Vad sänder det för signal? Vi har ju ansvar som medlemsland i Europeiska unionen, och vi har möjlighet att påverka besluten som tas inom EU. Jag tycker att det vore rimligt att snarare avbryta biståndet. Och jag skulle vilja se att vi övergav den tysta diplomatin för en hård påtryckningspolitik.

Utöver att biståndet stoppas skulle jag också vilja se att vi utarbetar en strategi inom Regeringskansliet så att vi i alla internationella forum där vi möter Eritrea – WTO, Världsbanken, FN – alltid motarbetar regimen så länge de inte släpper Dawit Isaak fri.

En annan sak som jag skulle vilja se är att vi inför smarta sanktioner, ytterligare en kostnad för regimen så länge de inte släpper Dawit Isaak. Det skulle kunna vara reseförbud, att de inte får visum för att åka in till EU. Det kan handla om att stoppa utländska konton, som regimen har. Vi vet ju att eritreanska medborgare i exil tvingas betala in 2 % av sin inkomst till landet. Annars finns det risk att deras anhöriga råkar illa ut. Det är en stor inkomstkälla för regimen som det vore bra om vi kunde få stopp på på något sätt. Det är pengar som inte går till medborgarna i Eritrea utan snarare till vapeninköp.

Det är väl de tre aspekterna. Det handlar om stoppat bistånd, om smarta sanktioner och om att vi har en strategi för att motarbeta Eritrea. Det är väl vad jag skulle vilja se i en hård påtryckningspolitik i stället.

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Jag kan försäkra Cecilia Wigström om att vi har en strategi – låt mig gärna kalla det så – för att utnyttja alla de möjligheter som finns. Det handlar om att för alla företrädare för Eritrea – där det finns anledning att göra så – understryka den humanitära situationen för Dawit Isaak och de konsekvenser som en oförmåga att lösa detta möjligtvis skulle kunna få. Den strategin, formulerad på det sättet, finns. Och inom ramen för den vidtas det olika typer av åtgärder som jag då inte kan gå in på i det här sammanhanget.

Jag kan försäkra att om det skulle finnas ett enstaka beslut eller en enstaka omläggning av politiken som jag skulle kunna genomföra som skulle leda till att vi fick resultat skulle jag ha fattat det beslutet och genomfört den omläggningen. Men i sådana här situationer måste man alltid också pröva vad konsekvensen kan bli av den alternativa strategin. Kan det leda till att det blir svårare att uppnå det resultat som vi vill? I så fall tar man på sig ett rätt betydande ansvar när man gör den politikomläggningen.

Jag kan försäkra Cecilia Wigström om att vi löpande försöker göra den bedömningen, men om vi hade gjort bedömningen att denna väg saknar varje utsikt till framgång hade vi valt en annan väg. I detta ligger väl att vi kanske gör vissa bedömningar av att den har vissa möjligheter till framgång.

Anf. 35 CECILIA WIGSTRÖM I GÖTEBORG (fp):

Herr talman! Självklart ska man välja den strategi som är mest framgångsrik. Jag tycker bara att det efter fem år är dags att pröva en ny strategi, att ta av sig filttofflorna och i stället sätta på sig träskor och göra lite väsen kring Dawit Isaak. Det är dags att sätta press på Eritrea i olika forum, att avbryta biståndet och att motarbeta dem på alla sätt vi kan. Det ska kosta att hålla en svensk medborgare fängslad utan rättgång.

Stödet för Dawit Isaak, bland svenska folket, ökar hela tiden. Förra veckan, under yttrandefrihetsdagen den 3 maj, var det ett antal manifestationer och demonstrationer landet runt, bland annat i Göteborg, där jag kommer ifrån. På Världskulturmuseet hade man två dagar, både onsdagen och fredagen, tillsammans med bland annat Amnesty International. Där fick man möjlighet att på en dvd spela in en hälsning eller ett krav på att Dawit Isaak skulle frigges. Det är en solidaritets-dvd som arrangörerna har bett mig att ge till dig. Det står: Till Carl Bildt från folket. Den ska jag ge dig när vi är klara här. Då vet ni i regeringen att det finns många svenskar som bryr sig om fallet och följer Dawit Isaaks och, inte minst, hans familjs öde. Familjen finns i Göteborg, med tre barn som är på väg att bli tonåringar och som inte har sett sin far på mer än fem och ett halvt år.

Jag vill uppmana regeringen att tänka om och överge den tysta diplomatin och se till att öka kostnaden för att hålla Dawit Isaak inspärrad. Så länge det är för billigt för regimen kommer han inte att släppas. Vi måste göra det kostsamt.

Jag vet att ni tar detta på stort allvar, och jag är tacksam för att vi har haft den här interpellationsdebatten. Jag önskar lycka till i det här arbetet. Och, som sagt, överväg gärna att byta strategi, så att vi kan få Dawit Isaak fri!

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Jag har bara ett slutanförande.

Till dem som är starkt engagerade i denna fråga hör ju de på Utrikesdepartementet i olika positioner som ägnar denna fråga betydande tid och har gjort det sedan ett stort antal år tillbaka. Att de inte har varit framgångsrika innebär inte att de inte har satsat mycket tid och engagemang – det handlar om underrättelseverksamhet och kontaktverksamhet – för att försöka nå den där framgången. Det har hitintills icke varit möjligt.

I detta ingår att löpande också försöka att pröva alternativa strategier. Jag kan bara försäkra att frågan är högt prioriterad, att det sker insatser. Vi kan inte garantera framgång.

Men om vi skulle göra bedömningen att denna väg inte hade några utsikter till framgång skulle vi självfallet försöka en annan. Jag tar gärna emot dvd:n och hoppas att den också går till adressater i Eritrea. Men det tar jag för givet i det här fallet.

*Svar på
interpellationer*

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:472 om statsbidragen till handikapporganisationerna

Anf. 37 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Lars U Granberg har frågat mig om jag har för avsikt att ta initiativ till någon form av översyn av statsbidragssystemet till handikapporganisationerna.

Låt mig inledningsvis slå fast att handikapprörelsen är en av våra största folkrörelser. Ca 500 000 personer är medlemmar i de handikapporganisationer som får statligt stöd. Under år 2006 fördelade Socialstyrelsen 163 miljoner kronor till sammanlagt 53 organisationer. Syftet med statsbidraget är att stödja handikapporganisationer i deras arbete för full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionshinder.

Det nuvarande allmänna organisationsstödet har funnits sedan 1970-talet. Då fanns ett relativt begränsat antal handikapporganisationer jämfört med i dag. Sedan 1990-talet har ett flertal handikapporganisationer tillkommit, vilket kontinuerligt ställt krav på att statsbidragssystemet måste utformas så att fler organisationer kan få del av stödet. Som Lars U Granberg själv påpekar har även frågan om hur statsbidragen ska fördelas mellan de olika handikapporganisationerna varit föremål för diskussion under en tid tillbaka. Handikapprörelsen har bland annat fört en dialog med den tidigare regeringen i denna fråga.

Den nu gällande förordningen trädde i kraft den 1 juli 2000. Socialstyrelsen administrerar bidraget och har med stöd av förordningen utformat tillämpningsföreskrifter för systemet. I samband med ikraftträdandet ökades anslaget med 28 miljoner kronor. Med anledning av den nya förordningen gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att redovisa effekterna av det nya bidragssystemet. Enligt rapporten ansåg en övervägande del av handikapporganisationerna att det nya systemet var bättre och mer rättvist än det gamla. Vissa organisationer upplevde dock att det blev en försämring. För att mildra de negativa effekterna för ett mindre antal organisationer tillfördes senare successivt ytterligare 7,4 miljoner kronor.

Under våren har dialogen mellan Socialdepartementet, Handikappförbundens samarbetsorgan och Socialstyrelsen återupptagits och vi kommer att titta närmare på vilka regelförändringar som bedöms vara nödvändiga att göra inom statsbidragssystemet.

I sammanhanget kan även nämnas att Justitiedepartementet under år 2005 tillsatt en särskild utredare med uppdrag att utreda den nuvarande statliga folkrörelsepolitiken. I uppdraget ingår också att utreda och föreslå lämpliga åtgärder rörande bidragsgivning och annan finansiering av

folkrörelsernas och det övriga föreningslivets verksamhet. Genom tilläggsdirektiv har utredningen även fått i uppdrag att utreda effekterna av villkorade statsbidrag inom folkrörelsepolitiken och undersöka om det är möjligt att öka andelen villkorslösa statsbidrag, minska antalet villkor för statsbidragen eller revidera de villkor som ställs. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2007, vilket jag kommer att vara mycket intresserad av att ta del av.

Då Lars U Granberg, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Lennart Axelsson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 38 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Lars U Granberg beklagar att han själv inte kunde ta emot svaret och ta debatten. Han säger också att han har för avsikt att återkomma och följa frågan.

Bakgrunden är alltså att man från år 2000 fastställde ett bidragsbelopp som i och för sig har plussats på med de siffror som statsrådet nämnde. Det har tillkommit ett antal nya föreningar som ska dela på samma summa. Det har inneburit att det finns väldigt många handikappföreningar i dag som har det svårt ekonomiskt samtidigt som man har fått ett stort antal ytterligare arbetsuppgifter. Man ingår i olika samrådsorgan. Det har enligt uppgift fördubblats under den här perioden så att man numera ingår i 150 olika samrådsorgan som är kopplade till myndigheter. Det gör att det blir väldigt besvärligt. De efterfrågas också alltmer som rådgivare, samtalspartner och liknande.

Jag var själv på ett möte med Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn i Örebro den 30 mars i år. Där antog man ett uttalande som väl i stort beskriver vad handikappförbunden själva säger när man träffar dem i olika sammanhang. Det är inte så långt, så jag tänkte läsa upp det. Det låter så här:

Riksförbundet DHB är ett förbund med små ekonomiska och personella resurser. Vi har ett litet kansli med de viktigaste funktionerna. Ett fungerande kansli är en förutsättning för att bedriva intressepolitiskt arbete. För våra medlemmar är kansliet en källa till kunskaper och erfarenheter, kontakt med andra familjer och rikstäckande verksamhet som till exempel vårt mycket välbesökta sommarläger. För kommuner och lands-ting är kansliet kontaktpunkten vad gäller tillgång till kunskaper och erfarenheter, olika former av samarbete och projekt.

Statsbidraget till DHB och den övriga handikapprörelsen har legat kvar på samma nivå i sju år. Inflation och nya organisationer har tagit delar av det statsbidrag vi hade år 2000.

Handikapprörelsen är en kunskapsbas som utnyttjas av riksdag och regering i stor utsträckning. I arbetet med utredningar och betänkanden är handikapprörelsen en ovärderlig resurs för att utveckla samhället och göra det mer tillgängligt för alla.

Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn, DHB:s årsmöte, kräver att Sveriges riksdag tar ansvar för den samlade handikapprörelsen och att den erhåller medel som gör det ekonomiskt möjligt för oss och alla andra organisationer inom handikapprörelsen att bedriva verksamhet på samma nivå som tidigare.

Man avslutar med: Ge oss de resurser som vi förtjänar! Hög anslaget till handikapprörelsen med 30 procent!

Just 30 procent återkommer i den beskrivning som man har gjort från handikappförbundens sida i den skrivelse som var riktad till statsrådet tidigare i år. Där säger man att inflationen har varit någonstans runt 10 procent. Samtidigt har kostnaderna för anställda ökat med ca 20 procent. Så det skulle behövas en total höjning på ca 30 procent för att återställa den nivå som var på bidraget år 2000.

Anf. 39 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag tackar för att frågan väcktes och för att det finns en ersättare här för Lars U Granberg för att ta emot svaret så att vi får en diskussion om den här viktiga frågan.

Låt mig först säga att jag ser väldigt positivt på ett starkt civilt samhälle där olika intresseorganisationer och folkrörelser finns med som medskapande för att göra ett bra samhälle. Jag ser verkligen de stora förtjänster som handikapprörelsen har tillfört vårt samhällsbygge under de senaste åren och under den långa tid som den har funnits. Dess inflytande i olika samrådsorgan har ökat markant under den här tiden. Det är naturligtvis en utveckling som jag ser positivt på.

Ett exempel som jag tycker är bland de allra mest glädjande är att när FN:s nya konvention utarbetades ingick redan under arbetet med konventionen handikapprörelsen som en part. Det är ett nytt sätt att arbeta på också på det internationella planet. Jag tycker att det är i en alldeles riktig och utmärkt riktning som vi rör oss. Det ställer naturligtvis stora krav också på handikapporganisationerna.

Det här har varit en fråga som har diskuterats under lång tid med den tidigare regeringen. Jag tror att det har försiggått diskussioner varje år.

Nu pågår samtal på Socialdepartementet, precis som jag redovisar i mitt svar, mellan handikapprörelsen och departementet om hur man skulle kunna utforma statsbidragen framöver.

Låt mig säga att organisationsbidraget till handikapporganisationerna är det största av alla bidrag. Det rör sig om totalt 159 miljoner. Stödet till politiska partier är det näst största, och det är på 145 miljoner. Det är alltså det största stödet som betalas ut som ett organisationsbidrag, och det är naturligtvis ingen tillfällighet att det är så. Dels handlar det om många olika organisationer, dels har de så mycket nödvändig kunskap att tillföra i olika beslutsammanhang. De har en hög kompetens, och vi vet också att de driver många viktiga projekt – sommarläger nämndes här som ett exempel. Mycket av verksamheten riktar sig till barn och ungdomar, och det är väldigt värdefullt.

När det gäller statsbidragens nivå finns det, efter vad jag har kunnat se, inget parti som har föreslagit en höjning direkt i vårpropositionen – inte heller det parti som min meddebattör representerar. Där får vi väl alla gå hem och begrunda och räkna över sekinerna. Men redan i dag är som sagt stödet till handikapporganisationerna det största organisationsbidraget som betalas ut, och det säger något om vikten och betydelsen av handikapprörelsen som medagerande i samhällsarbetet.

Anf. 40 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Precis som Maria Larsson säger hade den tidigare regeringen med dåvarande socialministern Berit Andnor en diskussion med handikapporganisationerna om hur en utvecklad modell för statsbidraget skulle kunna se ut. Det byggde på förslag från handikapprörelsen. Det fanns alltså innan valet en preliminär överenskommelse kring hur detta skulle kunna utvecklas.

Det är riktigt att inte heller vi i vår motion till vårpropositionen hade med något specifikt om dessa medel. Men samtidigt är det ju Maria Larsson som företräder regeringen, och det är lite mer skarpa lägen när det handlar om pengar på den sidan.

Du säger också i ditt svar att du är intresserad av vad en utredning skulle komma fram till, och det vore ju anmärkningsvärt om du inte hade varit det. Det är klart att man måste ta del av vad utredningar kommer fram till. Du nämner ingenting om du har för avsikt att jobba i riktning mot att i höstens budget till exempel se över nivåerna på bidragen. Jag tycker att det måste vara lite besvärande att som socialminister med ansvar för dessa frågor inte kunna ge ett mer konkret besked till de hårt ansträngda handikappförbunden i det här läget.

Vi kan ju se att Sveriges ekonomi är otroligt stark i dag. Att i det läget inte kunna komma med något bättre tycker jag är lite dåligt med tanke på att man väljer att sänka skatterna i den omfattning som ändå görs. Det mesta – det har vi ju sett beräkningar på – går där till människor som kanske inte behöver mer pengar.

Men jag får hoppas att Maria Larsson lyckas övertyga sina regeringskamrater om att detta är ett område som borde prioriteras annorlunda i höst.

Anf. 41 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag har lite svårt att förstå resonemanget om att man i opposition inte skulle kunna lägga en ansvarsfull budget med konkret innehåll. Så har vi aldrig resonerat i opposition, utan vi försökte alltid utarbeta så detaljerade budgetar som möjligt för att visa vår viljeinriktning med politiken. Jag menar alltså att vi har precis samma ansvar vare sig vi befinner oss i opposition eller i majoritet. Men jag kunde ju se att det inte var en särskilt genomarbetad budget som Socialdemokraterna lade fram, och det förvånade mig något. Låt oss alla göra den hemläxan.

Jag måste också rätta en sak: Jag är inte socialminister utan äldre- och folkhälsominister. Socialministern är Göran Hägglund. Däremot har jag ansvaret för de här frågorna.

När det gäller funktionshinderade möjligheter har vi gjort en hel del även när det gäller tillgång och möjlighet till ett arbetsliv. Nu kommer tydliga reformer – vi vet ju att funktionshinderade i högre grad än andra har varit utestängda från arbetsmarknaden. Nystartsjobben tillkom bland annat för att de som har varit utanför ett tag ska kunna komma in. Därför sätter vi nu in lönebidrag, ökar anslagen till Samhall och vidtar en rad olika åtgärder som ska minska utanförskapet för den här gruppen. Det är oerhört viktiga reformer, för det är naturligtvis genom inträde på arbetsmarknaden som många kan få utöva den profession som de har utbildat sig för men kanske inte har fått chansen till tidigare. Det är väldigt viktigt!

Men det är inte riktigt den frågan vi diskuterar i dag. Jag krävs här på besked om jag inte har några avsikter att höja bidragsanslagen. Jag tycker du blir svaret skyldig på den frågan också. Handikapprörelsen avkrävde ju den socialdemokratiska regeringen det svaret i sju år. Jag har varit här i ungefär sju månader, så jag tycker att jag har lite tid till godo.

Jag vill naturligtvis avvakta vad de överläggningar som nu pågår på Socialdepartementet ger vid handen. Det är också intressant att se vad vi kommer fram till i den folkrörelseutredning som arbetar och som ska lägga fram sitt förslag i september. Jag tror nämligen att det är väldigt angeläget att minska graden av öronmärkning i organisationsstödet. Vi måste ha respekt för att intresseorganisationer har tillkommit av särskilda skäl, och vår avsikt är naturligtvis att den verksamhet som har formats utifrån en viss grundsyn ska kunna fortleva och inte styras alltför mycket uppifrån med hjälp av statlig öronmärkning. Denna öronmärkning har tilltagit under senare år, och jag tycker att det är angeläget att se om man kan minska den för att ge en större frihetsgrad åt de ideella organisationerna.

Det är alltså två olika utredningar som pågår, och det är därför naturligt att vi avvaktar resultatet av dem.

Anf. 42 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Det var inte alls min mening att avsätta socialministern, utan det blev en felsägning. Men trots allt är ansvaret för handikappfrågorna Maria Larssons.

Angående arbetsmarknadsåtgärder, som frågan i och för sig inte handlade om, var jag i Hällefors i förra veckan och besökte ett kooperativt projekt som nu har väldiga bekymmer i och med att man har dragit tillbaka de arbetsmarknadsåtgärder som projektet i stor utsträckning byggde på. Där fanns också människor som har väldigt svårt att komma in på arbetsmarknaden på naturlig väg och kan behöva hjälp och stöd på olika sätt. Den frågan kan vi säkert diskutera mycket.

Våra möjligheter att lägga in den här typen av förstärkningar ökar naturligtvis eftersom vi inte har den typ av skattesänkningar på vår agenda som den nuvarande regeringen har. Det är också så, och det vet säkert Maria Larsson väldigt väl, att den organisation som vi har för att plocka fram underlaget för budgetar inte alls motsvarar den man har när man sitter i regeringsställning. Detaljgraden på budgetarna kanske därför lämnar lite i övrigt att önska – det kan jag själv tycka – men ambitionen tycker jag ändå är tydlig. Vi väljer att prioritera andra saker än vad den nuvarande borgerliga regeringen gör.

Anf. 43 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Den här regeringen väljer i första hand att prioritera en bra generell välfärdspolitik. Där inkluderar jag en bra politik för personer med funktionshinder. Det är oerhört centralt för mig. Det är oerhört viktigt för oss som regering. Ska vi klara den generella välfärden på ett bra sätt bygger det naturligtvis på att vi också har många människor i jobb som skapar skatteintäkter, för det är därur som vi skapar välfärden.

Jag har faktiskt ingen förståelse för att man i opposition säger att man inte har tillgång till ett så stort kansli längre. De partier som tidigare har varit i opposition har alltid presterat detaljerade budgetar, naturligtvis

genom eget hårt arbete. Det förutsätter jag att jag kommer att få se framöver, för jag tycker att den budget som presenterades nu senast hade brister. Men det finns ju chans till förbättring.

Låt mig till sist tacka för debatten och möjligheten att diskutera den här frågan. Organisationsstödet är en viktig del och det är en förutsättning för att vi ska ha en så livaktig handikapporganisation och handikapprörelse som vi har. Den är så viktig, och den är central och betydelsefull också för det beslutsfattande som vi alla är en del av. Därför är naturligtvis de utredningar som nu pågår också av stor betydelse för att vi ska kunna se hur framtiden ska utformas. Jag är säker på att vi bägge två är överens om att stödet till handikapporganisationerna fortsatt ska vara starkt. Jag ser med spänning fram mot nästa budget från Socialdemokraterna.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde

Talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 13 april inkommit.

8 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2006/07:FPM73 EU:s strategi för konsumentpolitiken 2007–2013
KOM(2007)99 till civilutskottet
2006/07:FPM74 Meddelande om radiofrekvensidentifikation i Europa
KOM(2007)96 till trafikutskottet

9 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2006/07:Fi6–Fi11 till finansutskottet
2006/07:Sk21–Sk24 till skatteutskottet
2006/07:A32–A36 till arbetsmarknadsutskottet

EU-dokument
KOM(2007)140 till skatteutskottet

10 § Förnyad bordläggning

Prot. 2006/07:102
8 maj

Föredrogs och bordlades åter
Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU14
Justitieutskottets betänkande 2006/07:JuU12
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 2006/07:SfU7 och SfU8
Socialutskottets betänkanden 2006/07:SoU11–SoU13
Kulturutskottets betänkanden 2006/07:KrU9–KrU11

11 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Civilutskottets betänkanden
2006/07:CU19 Planfrågor
2006/07:CU20 Fastighetsrättsliga frågor

Civilutskottets utlåtande
2006/07:CU30 Grönboken om översynen av konsumentregelverket

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2006/07:MJU10 Jakt och viltvård

12 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 4 maj

2006/07:507 Integrationspolitiska skäl för flytt av statlig verksamhet
av *Mikael Damberg* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

den 8 maj

2006/07:508 Regeringens nedskärningar på Arbetsmiljöverket
av *Torbjörn Björlund* (v)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:509 Situationen i Tibet
av *Sven Bergström* (c)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:510 Situationen för deltidsarbetslösa
av *Josefin Brink* (v)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 maj.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 7 maj

2006/07:1124 Den kvinnofientliga lagstiftningen i Irak och dess följder

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1125 Huvudkontoret för den tilltänkta gemensamma krismyndigheten

av *Marie Engström* (v)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:1126 Ullnärningen

av *Ann-Kristine Johansson* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 maj.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 7 maj

2006/07:1096 Ekonomisk ersättning för resor för arbetssökande

av *Berit Högman* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:1108 Snusfrågan i EU

av *Barbro Westerholm* (fp)

till statsrådet Sten Tolgfors (m)

2006/07:1109 Ledningen av NBG på taktisk nivå

av *Allan Widman* (fp)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

den 8 maj

2006/07:1070 Antisemitism i FN

av *Ewa Björling* (m)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1075 EU-förhandlingarna med Turkiet och säkerhet för minoriteter

av *Lennart Sacrédeus* (kd)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1084 Stoppad Pridefestival i Moldavien

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1089 HBT-situationen i Moldavien

av *Ulf Holm* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1091 USA, folkrätten och Kuba

av *Kalle Larsson* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1094 Visumregler för taiwaneser

av *Ulf Nilsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1104 Folkmordsgrav tömd på skelett i Turkiet

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

2006/07:1106 Pridefirandet i Moldavien

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 15 maj.

15 § Kammaren åtskildes kl. 15.40.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Meddelande om frågestund	1
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
3 § Svar på interpellation 2006/07:487 om bostadspolitik	1
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	1
Anf. 2 LARS MEJERN LARSSON (s).....	3
Anf. 3 ANDREAS NORLÉN (m).....	4
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s)	5
Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	6
Anf. 6 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	7
Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd)	8
Anf. 8 LARS MEJERN LARSSON (s).....	9
Anf. 9 ANDREAS NORLÉN (m).....	10
Anf. 10 HILLEVI LARSSON (s).....	11
Anf. 11 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	11
Anf. 12 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	12
Anf. 13 Statsrådet MATS ODELL (kd)	13
Anf. 14 LARS MEJERN LARSSON (s).....	14
Anf. 15 EVA-LENA JANSSON (s).....	14
Anf. 16 Statsrådet MATS ODELL (kd)	14
4 § Svar på interpellation 2006/07:488 om utförsäljning av vissa statligt ägda bolag.....	15
Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd)	15
Anf. 18 EVA-LENA JANSSON (s).....	16
Anf. 19 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	16
Anf. 20 HILLEVI LARSSON (s).....	17
Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd)	18
Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (s).....	19
Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	20
Anf. 24 HILLEVI LARSSON (s).....	20
Anf. 25 ALF ERIKSSON (s)	21
Anf. 26 Statsrådet MATS ODELL (kd)	21
Anf. 27 EVA-LENA JANSSON (s).....	22
Anf. 28 ALF ERIKSSON (s)	23
Anf. 29 Statsrådet MATS ODELL (kd)	23
5 § Svar på interpellation 2006/07:475 om 2 000 dagar i fångenskap.....	24
Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	24
Anf. 31 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp)	25
Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	26
Anf. 33 CECILIA WIGSTRÖM I GÖTEBORG (fp)	27
Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	27
Anf. 35 CECILIA WIGSTRÖM I GÖTEBORG (fp)	28
Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	28
6 § Svar på interpellation 2006/07:472 om statsbidragen till handikapporganisationerna.....	29

Anf. 37 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	29	Prot. 2006/07:102
Anf. 38 LENNART AXELSSON (s)	30	8 maj
Anf. 39 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	31	<hr/>
Anf. 40 LENNART AXELSSON (s)	32	
Anf. 41 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	32	
Anf. 42 LENNART AXELSSON (s)	33	
Anf. 43 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	33	
7 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU- nämndssammanträde	34	
8 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	34	
9 § Hänvisning av ärenden till utskott	34	
10 § Förnyad bordläggning.....	35	
11 § Bordläggning.....	35	
12 § Anmälan om interpellationer.....	35	
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	36	
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	36	
15 § Kammaren åtskildes kl. 15.40.....	37	

